

Новы Час

«САЛЁНАЯ» ВАЛЮТА

Стар. 6

СТРАХ — НЕ ПРЫЧЫНА ПАРАЗЫ

Незалежны інстытут сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў (НІСЭПД) зрабіў аналіз постыбарчых настроў у беларускім грамадстве

Стар. 5

ЕГІПЕЦКАЯ ВАНДЭЯ

Пра асаблівасці егіпецкай контррэвалюцыі журналіст «НЧ» Алег Новікаў гутарыць з маскоўскім палітолагам, спецыялістам па Усходу

Маркам Васілевым

Стар. 11

АРАБСКАЯ ДЖЭЙН ОСТИН

Стар. 14

ISSN 2218-2144

ЧЫТАЙЦЕ

Ў НАСТУПНЫМ НУМАРЫ!

ЖЫЦЦЁ БАРЫСА ПЯТРОВІЧА

Нарыс Аляксандра Тамковіча
з новага цыклу «Лёсі. Працяг»

МЕРКАВАННЕ

СТАНЦІЯ ПРЫЗНАЧЭННЯ...

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

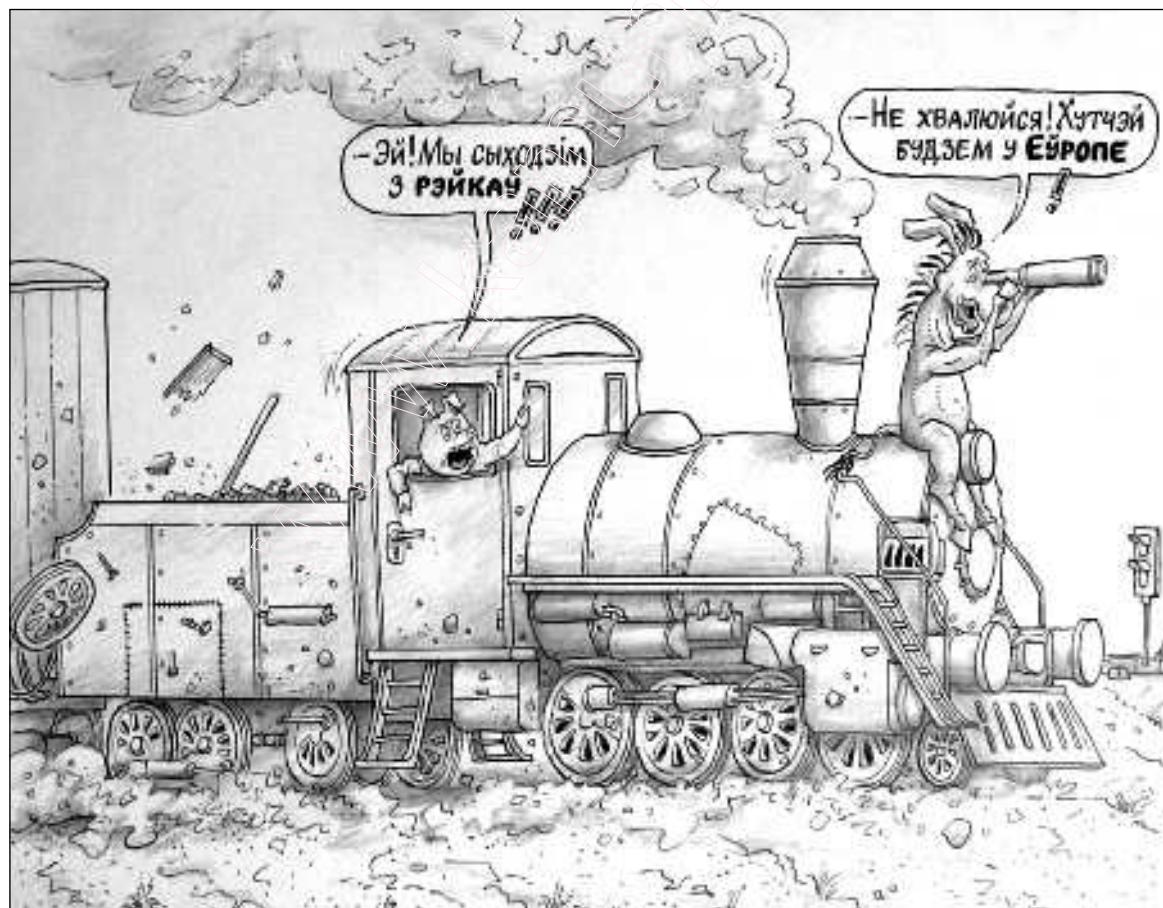
Як паведамілі СМИ, на сваім пасяджэнні 1 лютага Савет міністраў не абмяркоўваў мэты і задачы сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. Іх раней вызначылі іншыя людзі.

У каментарах тлумачыца: гэта зрабіў сам народ праз IV Усебеларускі народны сход, які ўхваліў пазіцыі, вызначаныя прэзідэнтам краіны. Для тых, хто не ведае, — вышэйшага дзяржслужбовца Беларусі завуць Аляксандрам Лукашэнкам.

На яго думку, праз пяць гадоў беларусы павінны жыць як єўрапейцы. Гэта вельмі тонкі падыход. Бо прапануецца менавіта жыць, а не быць. Задача і складаная, і адначасова далікатная. Прыкладам, вяскоўцы добра ведаюць — дай свінні волю, яна з'есць тое ж, што есць чалавек. Да апошняга каліва і да апошняй кроплі. Але ж пасрасі свінню быць чалавекам...

Не трэба тлумачыць, што Міхаіл Мясніковіч, новы старшыня нашага ўрада, трапіў у даволі складаную сітуацыю: яму трэба падабраць інструменты для выканання гэтай не чуванай у свеце місіі. Надзея на тое, што Мясніковіч, які да гэтага часу паспяхова вырашыў амаль што тузін вельмі складаных задач, спрэвіца і з гэтай. Не горай за іншых акадэмікаў. Народная селекцыя, каб вы ведалі: калі вам падабаецца салодкая бера, то не чакайце міласці ад вартаўнікоў, сарвісе і з'ешце!

Зразумела, гэта чысцюкті плагіят. Калі па-добрачу, то за выкарыстанне колішняга ноўхаў трэба было б нейкую драбязу адсылаць нашчадкам Івана Мічурына ў расійскі Казельск. Але

ж бягучы год (як тут не ўспомніць часы ВКП(б)-КПСС — год вырашальны, год канчатковы) абвешчаны ідэолагамі годам прадпрымальнасці. Не бракуе, што яшчэ ўчора прадпрымальнікаў абзывалі «вашывымі блохамі». Лозунг дня: «Толькі бізнес, нічога асабістага!» І таму фактычны плагіят падаецца як працяг вельмі паспяховай колішній ленінскай новай эканамічнай палітыкі — НЭПу.

НЭП дык НЭП. Калісьці з яго дапамогай Расію ператварылі ў СССР, з турмы народаў зрабілі імперию зла. А зараз? Вось што распавёў Мясніковіч: «Усе праграмы і мерапрыемствы павінны забяспечыць выхад Беларусі па ўзроюню і якасці жыцця на сярэдненеўрапейскія

паказчыкі, як у Польшчы і Чэхіі. Выкананне гэтых праграм, усе лічбы і працэнты павінны даць у выніку такі плён».

Не ведаю, як там у Чэхіі. Пасля ўводу савецкіх танкаў у Прагу ў жніўні 1968 года гэту краіну ад нас закрылі так шчыльна, што цалкам не адкрылі да гэтага часу. Што да Польшчы, то там ужо калісьці было, як зараз у нас — у каго болей, той і пан. Навідавоку: у слуг народа ўсяго болей, чым у гаспадара. І пануюць у нас над народаам не абамы з меркелямі, не абрамовічы нават, а простыя шклоўскія хлопцы, у якіх ніколі не было ні кала, ні двара. У сэнсе, уласных. А што зараз — бачна ўсім.

«Томитесь, как наложницы в гареме...» — пасміхаўся з такіх

Уладзімір Высоцкі. Нудна ім стала есці скаромнае ў адзіноце. Вырашылі падзяліцца з народаам? Кажуць, у вас жа скарб пад нагамі, а вы яго топчаче. Ад таго і галечка. Трэба ўзяць рыдлёўкі (зноў рыдлёўкі!) ды адкапаць.

Гучыць аптымістычна, але чуецца стары анекдот пра дыстрофіка: «Сястра, забі камара!..» Вось што трэба зрабіць, каб жыць па-новаму, па словах віцэ-прем'ера Сяргея Румаса, калі іх пералажыць на «нармальную чалавечую мову», як гэта некалі адзін выкшталтчыні палітык рабіў з «нармальнімі чалавечымі яйкамі». Значыцца, так. Трэба, каб беларуская курыца дагнала па яйканоснасці польскую, каб карова давала столькі ж малака, што і чэшская, каб беларускія

сыры зраўняліся па якасці са швейцарскімі, каб піва з айчыннага соладу было не горай за пільзенскае. Неабходна, каб беларускі калгаснік па прадукцыйнасці працы дагнаў голандскага фермера. А яшчэ трэба, каб хто даў гроши на новае прамысловое аbstаляванне і тэхналогіі, каб была магчымасць выпускаць якасную прадукцыю.

Нехта спытаецца, а навошта такі тлум — жывем паціху і сваё «крышку мясца» (у сэнсе дэмакраты) маем. А таму (у перакладзе на чалавечую мову), адказвае спадар Румас, што зараз знешнегандлёвой выручкі ад продажу айчынных тавараў не хапае нават на закупку замежнай сырэвіны і энерганосьбітаў, лекаў ды кавы з гарбатай. Зноў жа, як у старым анекдоте: «Вам ежы хапае? — Хапае, нават застаецца. — А што робіцца з астаткамі? — З'ядаем, і яшчэ больш хочацца».

Дылема: чым больш не зрабляем, тым больш хочацца. Прыкладам, у 2009 крызісным годзе адмоўнае знешнегандлёвае сальда склала 7,3 мільярда долараў. А ў 2010-м, калі эканоміка, як нас пераконваюць, паздравіла, і ўдалося нават збольшага распрадаць складскія запасы, атрымалі мінус 9,6 мільярдаў. Выходзіць, што прыплюсовалі да мінуса яшчэ 2,3 мільярда. Прикладна столькі Лукашэнка мяркуе «ўзяць» ад продажу Салігорскага калійнага камбінату...

Нам кажуць, што пакуль не ўсё атрымліваецца. А вось раз, пэўна, усе атрымаеца. Не давядзі Гасподзь! Пры такой вышэйшай арыфметыцы, «мінус на мінус» ніколі не дасць плюс.

Як сказаў бы лекар: «Летальны зыход непазбежны, паведаміце родным».

Паведамляем: «Застаўцесь спакойнымі. Наш цягнік набірае хуткасць. Станцыя прызначэння — «Катастрофа».

ФАКТЫ, ПАДЗЕІ, ЛЮДЗІ

2

АКЦЫЯ

«АДПУСЦІЦЕ ІХ НА СВАБОДУ!»

Альбіна ВІШНЕЎСКАЯ

Ужо больш за 5 тысяч чалавек падпісаліся ў інтэрнэце за вызваленне палітвязняў у Беларусі падчас акцыі, якую ініцыявалі ў Германіі дачка Міколы Статкевіча Кацярына.

Назва акцыі «Lasst sie frei» перакладаецца як «Адпусціць іх на свабоду». Сярод тых, хто паставіў свае подпісы падстайнікі ўсіх нямецкіх партый і краінскіх фракцый у парламенце, акцёры і мастакі, лаўрэаты Ноўлеўскай прэміі па літаратуре Гюнтер Грас.

Надніх сюжэты пра падзеі ў Беларусі і пра Кацярыну Статкевіч выйшлі на нямецкім тэлебачанні і радыё. Буйнейшая тэлерадыёкампанія ARD паказала рэпартаж на канале BR у прайм-тайм (18.00). Сюжэт пра зняволеных і лёс Міколы Статкевіча прагучыў таксама на радыёканале «Bayern 1» і на-

вінавым радыёканале «Bayern 5 aktuell».

«Больш за ёсё мяне непакоіць тое, што я нічога не ведаю, што зараз адбываецца з майм бацькам, — сказала Кацярына ў інтэрв'ю тэлеканалу BR. — Існуе поўная інфармацыйная блакада паміж бацькам і астатнім светам. І гэта няведение робіць бясільнымі, бездапаможнымі».

А Марылуізе Бек, каардынаторка ўсходнеўрапейскай палітыкі фракцыі «Саюз 90/Зялёныя», адзначыла ў інтэрв'ю: «Гэта напросту розуму недаступна, што ў самым цэнтры Еўропы права народа так нахабна топчуцца. І здзяйсняюцца такія злачынствы супраць чалавечнасці. І гэта павінна ўсіх нас датычыцца».

Кацярына Статкевіч жыве ў Германіі з 2002 года. Яна працуе на «Audi» ў баварскім горадзе Інгальштадт і піша доктарскую дысертацыю па вытворчасці і лагістыцы. Сваімі выступамі ў СМИ і акцыяй па зборы подпісаў у інтэрнэце яна дамагаеца і вызвалення свайго бацькі.

СПРАВА

НЕПАПРАҮНЫ АЎТУХОВІЧ

Альбіна ВІШНЕЎСКАЯ

8 лютага споўнілася два гады з дня арышту прадпрымальніка Мікалая Аўтуховіча. Ён увайшоў у лік 15 сусветна вядомых палітвязняволовеных, спіс якіх склала праваабарончая арганізацыя Freedom House.

У Івацэвіцкай калоніі ён не падпісаў абавязацельства, што паўстае на «шляхах выпраўлення». «Нават там ён супрацьстаіць гэтай сістэме, — адзначыў праваабаронца Алег Волчак. — Як і раней, ён заяўляе, што не прызнае віны. Вядома, гэта начальству не падабаецца. Але яно нічога зрабіць не можа, бо ўсе ведаюць, хто такі Аўтуховіч. І ведаюць яго баявы шлях і яго барацьбу за справядлівасць».

Волчак нідаўна размаўляў з Аўтуховічам. Вязень выказаў падзяку

ўсім, хто збіраў гроши на лячэнне зубоў. «Для яго зараз самае складнае — гэта тое, што ў сям'і катастрафічнае фінансавае становішча. Жонка не працуе, у яе проблемы са здароўем. Прадае маёмы».

Вязень атрымлівае незалежныя газеты і дае чытаць іншым. «Прасіў перадаць, што дэмакратычным сілам трэба аўяднацца, — расповёў Алег Волчак, — і змагацца адзінамі фронтам. І каб яны разумелі, што ёсць людзі, якія чакаюць свабоды ад іх ражэнняў і дзеянняў». Таму што на зонах вельмі шмат людзей сядзяць па несправядлівых прысудах. І ў іх ёсць надзея вызваліцца датэрмінова ці быць апраўданымі толькі дзякуючы дэмакратычным пераменам».

Р.С. Лісты да зняволенага лепш дасылаць з паведамленнем, каб быць упэўненымі, што яны дайшлі, на адрес: 225293, г. Івацэвічы-3, Патраўчая ўстанова «Патраўчая калонія № 5», Атрад № 13, Брэсцкая вобласць, Аўтуховічу Мікалаю Мікалаевічу

ЗАКЛІК

ВІТАЛЮ СІЛІЦКАМУ ПАТРЭБНА ДАПАМОГА!

У ліпені 2010 года Віталю Сіліцкаму дыягнасталі рак правай нікры. Урачы выдалілі хворы орган, але ў пачатку года хвароба вярнулася метастазамі.

Зараз дырэктору Беларускага інстытута стратэгічных даследаванняў патрэбна дарагое лячэнне. Адзінія даступныя ў Беларусі лекі, якія могуць прыпыніць распаўсюджванне ракавых клетак па арганізме, Sutentin, каштоўць 8 тысяч долараў на месяц. Віталі ўжо распачаў курс лячэння. Калі лекі будуть дапамагаць, далей ён будзе атрымліваць іх бясплатна. Між тым, існуе патрэба прымыць і іншы прэпарат, каб не залежаць ад паставак лекаў у Беларусі.

Акрамя таго, дзякуючы дапамозе сяброў, Сіліцкага пагадзілася прыняць на кансультацию адна з белгійскіх клінік. Калі кансультация пройдзе паспяхова, урачы возьмуцца за лячэнне, яго курс будзе дарагім.

Офіс за дэмакратычную Беларусь разам з арганізацыяй Pact (міжнародная некамерцыйная дабрачынная арганізацыя) адкрылі ў Бельгіі і ва Украіне банкаўскі дабрачынныя рахункі для збору фінансавай дапамогі Віталю Сіліцкаму.

Дапамагчы калегу можна, пе-
ралічӯшы гроши на яго лячэнне:
БЕЛЬГІЯ: Bank ING, Branch Sablon,
20, rue de la Regence, 1000 Brussels,
Belgium. Рахунак на імя: Office for a
Democratic Belarus. Рахунак: 363-
0779606-57, IBAN: BE09 3630 7796 0657
BIC (SWIFT): BBRUBEBB
Payment details: donation for Vitali Silitski

УКРАЇНА: Бэнфіцыятар: Natalia Karchevska, Account#: 26209 201476957,
Beneficiary's bank: OTP Bank, 43
Zhlyanska Str., Kyiv, 01033, SWIFT code:
OTPVUAUK

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

ДРУГАЯ ХВАЛЯ РЭПРЭСІЙ

Альбіна ВІШНЕЎСКАЯ

Грамадзян, якія адбылі адміністрацыйныя арышты, чакае другая хвала рэпрэсій.

Пра гэта заявілі праваабаронцы з камітэта абароны рэпрэсаваных «Салідарнасць». Зараз назіраеца павелічэнне выпадкаў зваленняў і адлічэнняў па палітычных матывах.

З 19 снежня 2010 гады па 25 студзеня 2011 звольнены з працы 11 чалавек. Адлічаны (азнаёмлены з загадам пра адлічэнне) 2 студэнты з прафесійна-тэхнічных каледжаў (Мінскі дзяржаўны політэхнічны каледж і Мінскі дзяржаўны вышэйшы радыё-тэхнічны каледж). А таксама студэнт з Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта. 61 студэнт, які ўдзельнічаў у акцыі пратэсту пасля выбараў, знаходзіцца пад пагрозай адлічэння з вышэйшых навучальных установ.

Як кажуць праваабаронцы, у параўнанні з папярэднімі гадамі адлічэннямі

надаць менш палітызованы кан-
тэкст. Зрабіць рэпрэсіі не такімі
прыкметнымі. Напрыклад, не
дапускаюць да іспытаў студ-
энтаў, якія прапусцілі адзін
ці некалькі залікаў (з-за ад-
міністравічнага арышту). А
калі дапускаюць, то крытычна
абмажкоўваюць тэрміны здачи
прадметаў. Зніжаюць ацэнкі.

Прапануюць напісаць заяву на
адлічэнне па ўласным жаданні,
матывуючы гэта тым, што так
будзе менш проблем.

«Штодзённыя звароты студ-
энтаў, на якіх аказываюць цік-
с, сведчаць пра распачатую так
званую другую хвалю рэпрэсій», —
заявілі праваабаронцы «Салі-
дарнасці».

З лютага звольнены Пётр Мігурскі, давераная асока экспаністадата ў прэзідэнты Уладзіміра Някляева. Ён, кандыдат эканамічных навук, працеваў у Магілёўскім дзяржаўным універсітэце харчавання. «Ці вы працуеце ў ВНУ, ці займаецесь палітыкай», — паставілі яму ўльтыматум. Пётр Мігурскі напісаў заяву на зваленне.

У офісе Брэсцкай абласной арганізацыі АГП супрацоўнікі

КДБ правялі 8 лютага ператрус. Ён адбыўся ў межах расследавання крыміналнай справы аб «масавых беспарядках» у Мінску 19 снежня. Забралі сістэмны блок кампутара. Брэсцкую грамадскую актывістку Юлію Пашко дапыталі наоконты тых падзеяў у абласnym упраўленні КДБ. А Уладзіміра Лемеша з Салігорска, давераную асобу экспаністадата Андрэя Саннікава, гэтым разам дапыталі ў Савецкім РУУС Мінска. Раней ён пабываў на дольще ў салігорскім КДБ.

У райцэнтры Гарадок Віцеб-
ской вобласці КДБ 7 лютага правёў допыт старшыні суполкі ЕНФ Леаніда Аўтухова. Ён панес дакументы на замену пашпарта ў міліцыю, дзе яму і паведамілі, што ў супрацоўнікаў КДБ «ёсць размова». 19 снежня актывістка ў Мінску не была. А ў сталіцы дапыталі краініцу моладзі БХД Любоў Каменеву. Адваката з ёй не пусцілі. Яе калега, актывіст БХД і дэпутат райсавета Аляксей Цюлькоў, быў дапытаны ў аддзяленні КДБ у Асіповічах.

А ў краініка Гомельскай абласной арганізацыі партыі «Справядліві свет» Уладзіміра Сякеркі правялі вобыск 5 лютага. Гаспадар у гэты час быў на партыйным сходзе ў Рэчыцы, у кватэры знаходзілася жонка. Чэкісты забралі кампутар.

ВЫНІКІ

КОЖНЫ ЧАЦВЁРТЫ

Генадзь КЕСНЕР

**Прадстаўнікі Міжнароднай
назіральняй місіі Камітэта
міжнароднага контролью за
сітуацыяй з правамі чалавека
у Беларусі, Фонду развіцця
прававых тэхналогій, Цэнтру
прававой трансфармацыі,
іншых праваабарончых
арганізацый агучылі вынікі
даследавання анкет са
сведчаннямі затрыманых
падчас і пасля масавай акцыі
19 снежня.**

Як паведаміў сябра Misi, член
праўлення Міжнароднага «Ме-
марыялу» Ігар Сажын (Расія),
падчас даследавання анкеты
добраахвотна запоўнілі 260 за-
трыманых; даследчыкі паспелі
апрацаваць 205. Рэспандэнтамі

былі грамадзяне ва ўзросце ад 18 да 61 гадоў, сярод якіх — 43 жан-
чыны і 162 мужчыны.

«Мы сцвярджаєм, што най-
больш жорстка і найбольш ма-
сава прадстаўнікі ўлады пры-
мянялі гвалт і жорсткасць пры
затрыманнях. Гвалт прымяняўся
да кожнага чацвёртага затры-
манага, пры гэтым акты гвалту
суправаджаліся аброзамі і
прыніжэннямі людзей, — кан-
статаваў Ігар Сажын. — Асноўная
частка затрыманых, паводле
іх сведчанняў, не аказвала пры-
гэтым ніякага супраціўлення, у
шэрагу выпадкаў людзі стаялі з
узнятymі рукамі, чым паказвалі,
што гатовыя падпрадкаўніца

прадстаўнікам дзяржавы. Самі
ж прадстаўнікі закону ў кожным
шষтym выпадку пры затрыманні
не мелі знакаў адрознення
і нават хавалі свае твары пад
маскамі».

Па словам Ігара Сажына, коль-
касць выпадкаў гвалту пры ўт-
рыманні сконцэнтравана

спарце, у месцах афармлення
пратаколаў і ў судах некалькі
змяншалася, але істотна павя-
лічвалася колькасць актаў прын-
іжальнага і жорсткага абыход-
жання. «Затрыманых працяглы

час утрымлівалі ў перапоўненым
спецтранспарце, у прыніжальных
позах — тварам долу, тварам да
сцяны, заклаўшы руکі за спіну ці
за галаву. Затрыманым не давалі
доступу да пітной вады, па шмат
гадзін адмаўлялі ўмагчымаці
наведаць прыбіральню, не аказ-
валі дапамогі людзям з цяжкімі
траўмамі, — падкрэсліў Сажын.
— При гэтым варта адзначыць,
што дадзеныя способы прыніжэн-
ня перыядычна суправаджаліся
асоннымі ўспышкамі гвалту з
боку прадстаўнікоў улады».

Як адзначыла кіраунік Цэнтра
прававой трансфармацыі Алена
Танкачова, вынікі даследавання
анкет затрыманых будуть прад-
стаўлены для рэагавання ў адпав-
еднай дзяржавы на падставе
якасці доказу неправамерных
дзеянняў прадстаўнікоў дзяржавы ў
дзяржавені да ўдзельнікаў мірнай
акцыі з мэтай, каб «пазбегнуць
падобнага падчас аналогічных
мерапрыемстваў».

інстытута Ся

▼ ТЫДНЁВЫ АГЛЯД

РАЗБОРКІ. ПАЧАТАК

Сяргей САЛАУЁЎ

Апазіцыя ачуняла ад прэзідэнцкіх выбараў.
Прынамсі, пачалося тое, што абяцалі прадстаўнікі і лідары палітычных партый. Пачаліся «разборкі» і чысткі шэрагаў ад «недабранадзейных элементаў».

У панядзелак Нацыянальны камітэт Аб'яднанай грамадзянскай партыі выказаў вету надаверу намесніку старшыні АГП Яраславу Раманчуку. Яго далейшы лёс вырашыць з'езд партыі. Правда, статус яго ў якасці намесніка зараз вельмі намінальны. З плямай недаверу не вельмі і панамеснічаеш.

У любым выпадку, раней Раманчук залёўляў, што яго партыйная дзеянасць больш не цікавіць. У палітыку ён на-гуляўся і зараз мае намер вярнуцца да сваёй эканамічна-даследчыцкай дзеянасці. Дый да з'езду АГП трэба дажыць.

А вось з міжнародным сакратаром АГП, якім да гэтага пасяджэння з'яўляўся кіраўнік штабу Уладзіміра Някляева Андрэй Дэміtryев, усё значна прасцей. Дэміtryев турнулі з пасады за тое, што ён падтрымліваў Някляеву і не падтрымліваў Раманчука.

Але, думаю, Дэміtryев не вельмі засумаваў з нагоды такога рашэння Нацкама. Па-першае, ён застаўся сябрам АГП і пры жаданні зноў можа дарасці да міжнароднага сакратара партыі. А па-другое, у яго зараз і без партыі проблема хапае: са следчымі, з крымінальнай справай, з аднаўленнем дзеянасці кампаніі «Гавары правду» і гэтак далей.

Працягвае весляцца Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Грамада). На тыдні з яе шэрагаў зноў быў выключаны былы лідар партыі Анатоль Ляўковіч. Учарговы раз Ляўковіч сваё выключэнне з партыі не прызнаў, матывуючы тым, што яго выключыла не суполка, а камітэт БСДП (Грамада) Маскоўскага раёна Брэста.

Дарэчы, невядома, «былы» кіраўнік партыі Ляўковіч, ці не. На апошнім з'ездзе партыі, што адбыўся ў кастрычніку 2010 года, ён не вылучаў свою

кандыдатуру на пасаду старшыні. Што, дарэчы, не перашкодзіла яму не прызнаць вынікаў з'езда і далей сцвярджаць, што ён застаецца старшыней партыі.

Пакуль апазіцыянеры сварацца паміж сабой, Аляксандар Лукашэнка ўзяў тайм-аўт. Гэты тыдзень ён са сваім бліжэйшым атачэннем і б-гадовым сынам Мікалаем бавіцца час на расійскім курорце Сочы. Інтэрнэт-газета sochi-24.ru піша, што кіраўнік Беларусі ўзяў кароткатэрміновы адпачынак, падчас якога праверыць ход рэалізацыі праекта ўзвядзення ў горнагор'ях цэнтра «Красная паліяна» біялоннага комплексу, лыжаролернай трасы і гатэлю. Аднак, паводле паведамленняў таго ж выдання, Лукашэнка практична не спускаецца з гор, таму, чым ён там займаецца, публіка не ведае.

Затое вядома, чым тут займаюцца ягоныя падначаленыя. Кали б Лукашэнка гэта пабачыў, ён бы задумаўся: а ці не сабатаж гэта?

Яшчэ нядыўна кіраўнік дзяржавы і галоўны банкір побач сядзелі на залатых злітках і разважалі пра тое, на сколькі іх будзе больш у 2015 годзе. А на быгучым тыдні Пракаповіч заявіў: «Нацыянальны банк Беларусі сумніваецца ўмагчыласці рэалізацыі закладзенай у праект Нацыянальнай праграмы развіцця экспарту на 2011–2015 гады задачы па выхадзе на становуючае сальда знешняга гандлю да канца пяцігодкі». «Сёлета тэмп рост экспарту павінен скласці 115,9%, а імпарту — 115,8%, розніца 0,1%. Экспарт і імпарт растуць аднолькавымі тэмпамі», — падкрэсліў Пракаповіч,

звяртаючыся да кіраўніка МЗС Сяргея Мартынава. — Дзе гаранты, што не будзе тое, што і раней? У праграме мініяй пяцігодкі мы планавалі рост тэмпу экспарту над імпартам, а ў цяперашнім праграме мы гэтага не плануем, пачынаючы з першага года рэалізацыі».

Паводле слоў Мартынава, з ведамствамі і рэгіёнамі ўзгоднены прагнозныя паказчыкі па росце экспарту, закладзены ў праграме. Разам з тым «не ўсе пацвердзілі гатоўнасць выйсці на гэтые параметры». У прыватнасці, канцэрн «Белбіфарм» гатовы павялічыць экспарт фармацэўтычнай прадукцыі за пяцігодку ў 2,5 разы, у той час як у праекце праграмы вызначана павеліченне ў чатыры разы. «Канцэрн пацвердзіў гатоўнасць забяспечыць выкананне задання пры ўмове гатоўнасці мясцовых органаў улады падключыцца да гэтай працы», — адзначыў кіраўнік МЗС. Паводле яго слоў, такая ж карціна назіраецца па шэрагу іншых ведамстваў.

9 лютага адчыніўся 18-ты Мінскі кніжны кірмаш. Адкрылі яго міністр інфарматыкі Алег Праляскouski, першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта Аляксандар Радзькоў і пасол Германіі ў Беларусі Крыстоф Вайль. Уніклівія журналісты залічылі, што пры аглядзе экспазіцій чыноўнікі зайдлі на стэнд выдавецтва «беларуская энцыклапедыя», дзе, акрамя кніг, былі і гарэлка з агуркамі. Там Радзькоў з Праляскouskімі хлопнулі па пяцьдзесят, парушаючы Дэкрэт прэзідэнта №1 пра дысцыпліну і п'янства на працоўным месцы.

Photo: ByMedia.Net

▼ ФІГУРЫ ТЫДНЯ

УЛАДЗІМІР АСІПЕНКА

Скончыўся тэрмін адбыцця пакарання аднаго з фігурантаў гучнай справы аб тэрарызме, саўдзельніка ваўкавыскага прадпрымальніка Мікалая Аўтуховіча, былога вайскоўца Уладзіміра Асіпенка. Асіпенку падазравалі ў спробе замаху на тагачаснага кіраўніка Гродзенскага аблвыканкаму Уладзіміру Саўчанку. Замах нібыта рыхтаваў Мікалай Аўтуховіч, а Асіпенка быў ягонай правай рукой. Больш за год Асіпенка правеў у следчым ізалятары, пакуль ішло следства, якое па кожным пункту рассыпалася. У выніку суд прызнаў яго вінаватым у незаконных дзеяннях са зброяй — нібыта за захоўванне абрэза вінтоўкі — і асудзіў на тры гады калоніі. Да амністыі мінулай восенню Асіпенка паспейшыў адседзець некалькі месяцаў у Івацэвіцкай калоніі, але ўмоўнае пакаранне Асіпенкі скончылася 8 лютага.

«23 студзеня, упершыню за 2 гады, я ўёс ж з'ездзіў на рыбалку. З тым жа маім сябрам, з якім дамаўляўся ў дзень арышту. Такое задавальненне атрымалі. У 9 раніцы мы прыехаў на возера, а ў 14 гадзінай ужо з'ехаі, і ў нас было 5 шчупакоў», — перадае слова Уладзіміра «Радыё Свабода». Уладзіміра здзвіла ўвага журналістаў да яго персоны. На яго думку, гэтай увагі найперш вартыя тая, што сядзіць зараз па справе 19 снежня.

8 лютага 2009 года ў Ваўкавыску па справе аб тэрарызме быў арыштаваны Мікалай Аўтуховіч, Уладзімір Асіпенка і Юры Лявонаў. Аўтуховіч быў асуђаны на 5 гадоў за захоўванне пяці патронаў і адбывае пакаранне ў Івацэвіцкай калоніі. Юры Лявонаў у пачатку следства фігураваў як падазронны, праз пяць гадоў падазрэнні былі знятые, і прадпрымальнік вызвалілі з-пад варты. Зараз Юры Лявонаў працуе ў Маскве.

АНТОН КУШНІР

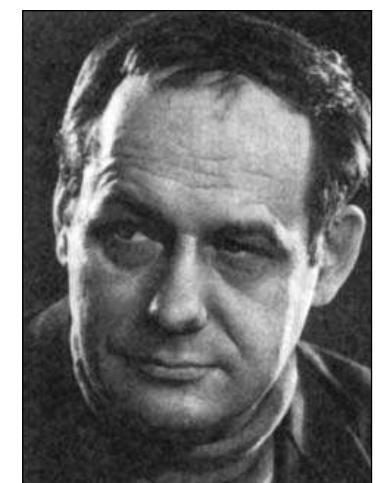

Беларускі фрыстайліст Антон Кушнір стаў бронзавым прызёрам чэмпіянату свету па фрыстайлі, які праходзіць у амерыканскім Дзір-Вэлі. Залаты медаль у акрамбатыцы заваяваў канадзец Уорэн Шоўлайс, срэбны — кітаец Цы Гуанлю. Яшчэ адзін беларускі фрыстайліст Дзяніс Восіпаў заняў пятае месца, Максім Гусцік паказаў 11-ы вынік.

У жаночай акрамбатыцы Ганна Гуськова заняла дэвятае месца, Ала Цупер не стартавала. Спаборніцтвы з-за траўм прапусцілі алімпійскі чэмпіён-2010 Аляксей Грышын і прызёр алімпіяды Зміцер Дашчынскі.

У 2010 годзе Антон Кушнір быў алімпійскім расчараўненем беларусаў — ён не патрапіў у фінал алімпійскіх спаборніцтваў па фрыстайлі пасля няўдалага прызямылення ў другой спробе кваліфікацыі, хаця яму прарочылі высокі вынік. «Перад пачаткам кваліфікацыі вельмі хваляваўся. Спрабаваў сабрацца, каб не дапусціць правалу і выйсці ў фінал, — падзяліўся Кушнір сваёй радасцю з нагоды заваяўвания бронзавой узнагароды на чэмпіянаце свету. — Вядома жа, я імкнуся да перамогі, але трохі не хапіла. І ўсё такі я вельмі рады, што зарабіў для краіны медаль».

ІВАН МЕЛЕЖ

8 лютага споўнілася 90 гадоў са дня нараджэння празаіка, павіліцы, драматурга, народнага пісьменніка Беларусі Івана Мележа (08.02.1921, вёска Глінішча Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці — 09.08.1976). Загадчыца аддзела беларускай літаратуры XX і XXI стагоддзяў Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі кандыдат філалагічных навук Алені Манкевіч адзначыла, што сярод іншых пісьменнікаў Мележа адрознівалася задача, якую ён ставіў перад напісаннем сваіх твораў, — даць магчымасць героям самім сказаць пра сябе, выказаць сваю праўду. А ўжо як аўтар Мележ даследаваў чалавечыя лёсі ў складаны час.

Асноўным творам Мележа як празаіка з'яўляецца яго trylogia «Палеская хроніка», якая ўключае ў сябе раманы «Людзі на балоце», «Подых навальніцы» і «Завея, снежань». Без герояў гэтай trylogii, як гаварыў сам аўтар, ён не ўяўляў сваёго жыцця. «І хоць Мележ не дапісаў trylogię так, як хацеў, але, як спрадвядліва адзначыў літаратуразнаўца Дэмітрыя Бугаёў, і таго, што ўдалося сказаць пісьменніку пра палешуку, досыць, каб яны назаўжды засталіся ў свядомасці беларусаў, пакуль мы будзем існаваць як народ», — цытуе БелаПАН Алену Манкевіч. На яе думку, яркай рысай творчасці Мележа з'яўляецца тое, што ён пражываў сам жыццё сваіх герояў. Пісьменнік Але́сь Адамовіч у прадмове да збору твораў Івана Мележа зазначыў, што адну з падзораных яму кніг Мележ падпісаў «Ад Васіля Дзяяла», як бы атаясамляючы сябе са сваім героям.

ПАЛІТЫКА

4

► ПАРТЫ

Станіслаў Багданкевіч: «МНЕ СОРАМНА ЗА РАМАНЧУКА»

Вольга ХВОІН

Партыя АГП правяла «чыстку» ў сваіх шэрагах. Нацыянальны камітэт Аб'яднанай грамадзянскай партыі выказаў вотум недаверу намесніку старшыні АГП Яраславу Раманчуку. Ад пасады старшыні камісіі АГП па міжнародных пытаннях вызвалены Андрэй Дэмітрыев.

На пасяджэнні Нацыянальнага камітета АГП заслушалі былога кандыдата ў прэзідэнты ад АГП Яраслава Раманчука, які паўтарыў раней агучаную пазіцыю, што сваёй фактывична абвінаваў чай заявай 20 снежня на адрес калег па апазіцыйнаму лагеру «ратаваў жыцці іншых людзей».

Ганаровы старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі, былы кіраўнік Нацбанку Станіслаў Багданкевіч тлумачыць расшэнне партыі пра вотум недаверу тым, што, будучы кіраўніком АГП, Яраславу Раманчуку «паклёніцкі

Злева направа: Яраславу Раманчуку, Станіславу Багданкевічу, Уладзіміру Нісцюку на Усебеларускім саміце прадпрымальнікаў, 21 верасня 2009 г. З архіва «НЧ»

адгукаўся пра сваіх калегаў, ён сведчыў супраць людзей, якія сядзелі ў КДБ, і нават прыплюёжанчыну, маці дзіцяці».

«Ён гэта здзеісніў, і ніякіх дадатковых звестак, каб адмежавацца ад падобнага кроку, не трэба, гэта называецца подласцю. Кандыдаты разам выступалі, гаварылі пра несправядлівасць рэжыму, заклікалі на плошчу. Гаварылі, што парушаеца Кансты-

туцця, што ёсць манапалізацыя СМИ, што ёсць гарантывя доступу да СМИ партыі паводле канстытуції, але гэта груба топчацца. Кандыдаты ў прэзідэнты заклікалі народ на мірную дэмансстрацыю пратэсту, і ён потым заяўляе, што Ірина Халіп біла школа ў Доме ўраду! Раманчук дзеля ўласнага ўтратавання гатовы тапіць іншых, — са скрухай гаворыць Багданкевіч. — Мне на яго месцы было

б сорамна, што я не сяджу з імі ў турме. Мы ж не адразу прагаласавалі аб недаверы, рэкамендувалі яму папрасіць прабачэння, признаць, што праявіў слабасць. Гаварылі: пакайцесь, падайце заяву пра сыход з пасады ў партыі. ... Ён гаворыць, што ратаваў некага ад смерці, але насамрэч тапіў гэтых людзей. Мне сорамна за Раманчука».

Суб'ект скандалу — Яраславу Раманчуку — апелюе да факту, што расшэнне Нацыянальнага камітэта АГП усяго толькі канстатуе недавер да пэўных яго дзеянняў. З пасады намесніку старшыні партыі Яраслава не знялі, бо гэта ў паўнамоцтвах з'езду партыі. На пытанне, чаму ён не пакаяўся, як ямурай аднапартыйцы, Раманчук сказаў: «Маё слова можа азначаць вялікія праблемы для тых, хто знаходзіцца ў турме. Я паважаю меркаванне калег, але гэта маё ўласнае расшэнне».

Новым старшынём камісіі па міжнародных пытаннях замест Андрэя Дэмітрыева абраны Юрый Лайрэнцеў.

Палітолаг Андрэй Ляховіч спачатку адмовіўся каментаваць «разбор палётай» АГП, спаслаўшы-

ся на той, што гэта «ўнутраная справа партыі», але дадаў: «Калі кіраўніцтва партыі лічыць, што чалавек паводзіць сябе не адпаведна лініі партыі, то, натуральна, ёсць падставы паніціць такога чалавека ў пасадзе». Гэта тычыцца і Андрэя Дэмітрыева, які працаў на канцыдата ад іншых палітычных сіл, бо «ён парушыў унутраны парадак партыі».

Андрэй Ляховіч зазначае, што тым, хто праводзіць палітычныя кампаніі, трэба распачыніць наступную адразу ж пасля абвяшчэння вынікаў галасавання. «Трэба асэнсаваць памылкі, перш за ёсё то, што апазіцыя падышла да выбараў у вельмі раз'яднаным стане, людзям было цяжка вызначыцца з выбарамі апазіцыйнага кандыдата. Я, на жаль, не бачу працы над памылкамі, зруху па пераадоленню раз'яднанасці, не бачу працы з выбарцамі ў стане апазіцыі. Нашы палітыкі зноў займаюцца тым, што лічаць істотным яны, а не грамадзянне Беларусі. Важна, каб была пераадоленая раз'яднанасць, бо без гэтага нічога добра не будзе, да новых выбараў апазіцыя зноў прыйдзе са старымі памылкамі», — падкрэсліў палітолаг.

► САЦЫЯЛОГІЯ

СТРАХ — НЕ ПРЫЧЫНА ПАРАЗЫ

Вольга ХВОІН

Незалежны інстытут сацыяльна-еканамічных і палітычных даследаванняў (НІСЭПД) зрабіў аналіз постыбарчых настроў у беларускім грамадстве. Вынікі апытація сведчаць, што беларускае грамадства застаецца не гатовым да пераканаўчай падтрымкі альтэрнатыўнага Лукашэнку палітыка. Апазіцыя дагэтуль не дайшла да разумення, на чым трывалеца падтрымка Лукашэнкі, і свае няўдачы спісвае на «фактар страху» і недасканаласць сацыялогіi.

Плацэба «меншасці»

Беларускае грамадства расколата на «большасць» і «меншасць», гэта з нядайніх часоў перастала быць сакрэтам нават для чатырохразова «ўсенародна-

абранага», — гаворыць эксперты НІСЭПД. «Большасць» верыць у правільнасць курсу, якім краіна ўжо сямнаццаты год рухаецца, у справядлівы падлік галасоў, у радыкальнае паліпшэнне ўмоў жыцця вясковуццаў за кошт будаўніцтва аграгарадкоў і г. д. Што тычыцца «меншасці», то яна верыць у тое, што «меншасцю» не з'яўляецца.

Фактар страху — гэта своеасаблівае плацэба «меншасці». Не турбуючы сябе разважаннямі, «меншасць» тлумачыць фактарами страху любы вынік апытація, якія не задавальняе. Логіка тут простая — ва ўмовах апошніяй еўрапейскай дыктатуры распандзеныя баянцы выказваюць свае прайдзівія палітычнай прыхільнасці.

Сацыёлагі з гэтым не згодныя і прыводзяць прыклады пытганняў, якія перакрыжоўваюцца паміж сабой і гаворыць пра слушнасць вынікаў даследаванняў.

Аналіз вынікаў галасавання ў 2006 годзе паказаў, што прыкладна 40% тых, што не захацелі адказаць на пытганне, за каго яны галасавалі на выбарах прэзідэнта, складаюць прыхільнікі Лукашэнкі, а звыш траціны — прыхільнікі альтэрнатыўных кандыдатаў.

Падкрасліваеца і той факт, што на працягу 2010 года апытація не давалі падставаў «для апазіцыйнага аптымізму». Усе сацыяльныя індэксy павольна, але няўхільна ўзрасталі, адгукуючыся на перадвыбарныя сацыяльныя выплаты. Іх выніковыя значэнні апынуліся паміж значэннім 2001-га і 2006 гадоў. Такім сталіся і вынікі галасавання.

Электаральная падтрымка Лукашэнкі вызначаеца яго здольнасцю забяспечваць рост матэрыяльнага дабрабыту насељніцтва за чужі кошт. Выбары 2006 года прыйшліся на пік расійскіх датаций. Чацверты прэзідэнцкі тэрмін аплацілі знешнія крэдыторы. Свой істотны ўнёсак у захаванне дыктатуры ў цэнтры Еўропы зрабіў Міжнародны валютны фонд — рэзюмуючы сацыёлагі.

«Меншасць» большая, чым мяркую Лукашэнка

Сацыёлагі прыводзяць дадзенныя апытація, якія «дазваляюць ацаніць ступень крытычнасці грамадскай думкі з нагоды апошніх прэзідэнцкіх выбараў». Грамадская думка раскалоўлася на стандартныя для Беларусі «большасць» і «меншасць», прайда, не ў той праціврэчыці, якую вымушаны быў прызнаць Лукашэнка на прэс-канферэнцыі 20 снежня. Доля «меншасці» складае не 20%, а каля 30%. На пытганне «Як Вы мяркуюце, ці быў выбары прэзідэнта Беларусі свободнымі і справядлівымі?» у снежні мінулага года станоўча адказалі 54,4% рэспандэнтаў. Не вераць у справядлівасць выбараў 32,3% апытація.

Скептычнае стаўленне траціны беларусаў да свабоды і

справядлівасці выбараў не ў апошнюю чаргу звязана з недаверам да дзейнасці ЦВК. Дарэчы, лібералізацыя ўзроўню даверу не падвысіла.

Ключавым элементам легітымнасці любой улады з'яўляецца давер, які аказвае ёй насељніцтва. Давер, у сваю чаргу, можа генеравацца як масавымі чаканнямі паліпшэння дабрабыту за кошт сацыяльна-еканамічнай палітыкі, так і законнасцю выбарчых працэдур. Гэтыя фактараты з'яўляюцца ўзаємадапаўняльнымі, толькі разум-

ны кампраміс паміж імі здольны забяспечыць стабільнасць.

В ўмовах імітацыйнай демакратыі дадзены кампраміс недасягальны, і таму беларуская ўлада змушаная рабіць упор на куплю галасоў, не грабуючы пры гэтым і сілавым кампаненцам, — рэзюмуючы сацыёлагі. Тут варта было б прыгадаць слова прэзідэнта Літвы і «прыяцелькі» Лукашэнкі спадарыні Грыбыўскайтэ, якая нядайна падкрэсліла, што «народ сам павінен вырашыць, якую ўладу ён хоча мець».

МЕРКАВАННЕ

АПЕРАВАЦЬ САЦЫЯЛАГІЧНЫМі АПЫТАННЯМі ТРЭБА АСЦЯРОЖНА

— Прапанаваць адназначныя варыянты змены стратэгіі дзеянняў беларускай апазіцыі складна, бо ёсць розныя групы людзей, розныя інтэрэсы, — лічыць палітолаг Андрэй Казакевіч. — Нешта раіць складана і з прычыны таго, што волевыяўленне электрарату мала на што ўплывае. Ёсць шматгадовая практика фальсіфікацыі выбараў, мы не ведаем рэальных лічбаў таго, колькі людзей прагаласавалі за Лукашэнку, колькі за альтэрнатыўных кандыдатаў. Аперація сацыялагічнымі апытаціямі, якія нічым не верыфікуюцца, таксама трэба асцярожна.

Апытація варта найперш вызначыць рэалістычныя мэты, што тычыцца палітычных кампаній ці свайго змагання ў

бліжэйшай перспектыве. Цяжка будзе ставіць мэту паводле прынцыпу «электаральная перамогі». Мэта мусіць быць больш рэалістычнай, і дзейнасць павінна будавацца ў яе рэчышчы. Напрыклад, праца з насељніцтвам, палітычнымі сіламі Еўропы, Расіі.

Апытація НІСЭПД паказвае, што ёсць ад 25% да 35% апазіцыйнага электрарату. Тыя ж, хто падтрымлівае Лукашэнку (50-60%), — устойлівая структура. Як гэта зламаць — сказаць цяжка. Патрэбны не проста паспяховыя дзеянні апазіцыі, але і пэўныя збег абставінаў. Бо ёсць такі факттар, калі людзі стабільна галасуюць за чалавека ва ўладзе. Рацыянальна галасуе толькі частка электрарату Лукашэнкі.

Ці стаў прэзідэнтам той кандыдат, за якога вы прагаласавалі?	10'01	04'06	12'10
Так	50,4	61,4	49,6
Не	35,4	30,5	32,8
НА	14,2	8,1	17,6

ДЫНАМІКА АДКАЗАЎ НА ПЫТАННЕ: «ЯК ВЫ ДУМАЕЦЕ, ВЫНІКІ ВЫБАРАЎ, АБВЕШЧАНЫ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ВЫБАРЧАЙ КАМІСІЯЙ, З'ЯЎЛЯЮЦА САПРАУДНЫМІ ВЫНІКАМІ ВЫБАРАЎ АБО СФАЛЬСІФІКАВАНЫМІ? (%)

Варыянт адказу	04'06	12'10
Адназначна сапрауднымі	38,1	32,7
Хутчэй сапрауднымі	25,6	29,9
Хутчэй сфальсіфікаўанымі	14,1	16,2
Адназначна сфальсіфікаўанымі	14,9	13,2
НА	7,3	8,0

ГАСПАДАРЧАСЦЬ

АДМОУНАЯ ДАДАЗЕНАЯ ВАРТАСЦЬ

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

Сельская гаспадарка мела на мінулы год прагнознае заданне падвысіць памер валавой вытворчасці на 10–11%. Атрымалася толькі на 2%.

Ні адна з абласцей не дасягнула запланаванага, а ў Гомельскай вобласці памер вытворчасці склаў толькі 96,8% ад узроўню 2009 года. Гэта ўсё афіцыйная дадзеная астане спраўі ва ўсіх гаспадарках — рефармаваных калгасах, фермерскіх, прысядзібных і садавагародных. Што тычыцца арганізаванага сектара вытворчасці, то, мусіць, афіцыйная статыстыка ёсьць адзінай крэніцай праўдападобнай інфармацыі.

А колькі агресту ды парэчак нарыхтавана на лецішчах, колькі зварана варэння ды закатана слоікаў з агуркамі з уласных агародаў, гэта, верагодна, ёсьць вялікай таемніцай. Таму там памеры вытворчасці вызначаюць, зыходзячы з колькасці «сотак» ды ўчасткаў. Можа, на іх ужо нічога не расце, акрамя лебяды ды свірэты, але ж па дакументах расці павінна. Вось і плюсуюць адзін да аднаго ўмоўныя ўраджай з умоўных кустоў.

Атрымліваеща, што збор год ад года расце. Больш дакладная інфармацыя (бо яна праходзіць па бухгалтарскіх книгах) існуе на конт прыватнай жывёлагадоўлі.

Яна сведчыць, што ў вёсцы ўзнікае прынцыпова новая сацыяльная сітуацыя. Сельскія жыхары ўсё больш прыкідваюць на сябе статус «дачнікаў», зводзяць сказіну са двара. У мінулым годзе заўкупкі буйной рагатай жывёлы ў насельніцтва зменшыліся на 5%. Прычым у Віцебскай вобласці, бо закупляць ужо ніяма чаго. Зараз надышла чарга самых «сялянскіх» абласцей. У Гродзенскай вобласці — мінус 17,5%, Гомельскай — мінус 7,3%, Брэсцкай — мінус 6,1%.

Закупкі малака ў насельніцтва зменшыліся на 15,5%.

Велічныя планы па падвышенню вытворчасці ўжо цалкам ляглі на плечы быльых саўгасаў ды калгасаў. Прыватнік ад гэтай пачэснай місіі адмовіўся.

З эканамічнага боку гэта азначае страту каля 1/3 аб'ёму вытворчасці, якая амаль не патрабавала дзяржаўных рэурсаў. Адпаведна, у калгасы і саўгасы для захавання і падвышэння гэтых аб'ёмаў, трэба накіраваць дастатковыя сродкі. Яны і сёння не малыя. Да таго ж, выкарыстоўваюцца не вельмі эфектыўна. І здаеца, што ў дадзеных палітычных і гаспадарчых умовах, больш эфектыўна выкарыстоўвацца не могуць. Прыйдадам, у 2008 годзе ў Галіну было накіравана 4,6 трыльёна рублёў, што ў пераліку на 1 гектар сельгасугодзія склаў 212 долараў, або 130% ад паказычка пагектарнага субсідавання 2007 года.

Вытворчасць прадукцыі павялічылася ўсяго на 4%, праз год — на 1,3%, у 2010 годзе, як адзначалася вышэй, — на 2%.

Калі ўзяць пад увагу асаблівасці ўліку памераў вытворчасці ў прыватным сектары, то пры такіх лічбах мае сэнс гаварыць пра статыстычную прыроду афіцыйных паказычкаў. Мабыць, дзесяці памыліліся, дзесяці прыпісалі, каб зрабіць уражанне реальнага падвышэння на фоне двухзначных лічбаў планавага задання.

Па дадзеных Белстата, у 2007 годзе аб'ем валавой прадукцыі ва ўсіх катэгорыях гаспадарак дасягнуў 98,9% ад узроўню 1990-га. Але ў калгасаў і фермераў — толькі 88,4%. Такім чынам, галіна здзеўсліла мару Лукашэнкі аб рэканструкцыі валавых паказычкаў 1990 года амаль выключна намаганнямі ўласнікаў, якія паднялі вытворчасць да 138,6% ад узроўню апошняга поўнага савецкага сельгаспадарчага года.

Вось для каго трэба было што-год ладзіць Дажынкі ды выда-

ваць субсіды. Але, як той казаў, прыватнік «быў взвешен на весах і признан очень легким». Таму амаль усе рэсурсы былі скіраваны ў «буйнатаварныя гаспадаркі». Калі іх ацэніваць менавіта з пункту гледжання таварнасці, то акажацца, што яны і не «буйныя», і нават «не таварныя». Бо вынікам іх працы з'яўляецца адмояўная дабаўленая вартасць. Гэта добра відаць па лічбах. За мінулы год валавая прадукцыя павялічылася на 2%, а пратэрмінаваная крэдытная запазычанасць гаспадарак у парыўнанні з 1 снежня 2009 года павысілася на 19% і склала 2,2 трыльёна рублёў.

На долю галіны выпала 32,8% усёй пратэрмінованай крэдыторской запазычанасці на краіне, хоць яе доля ў вытворчасці ВУП не дасягае 10%.

Аграрнікі звыш тэрміну завінаўціліся з паліўна-энергетычныя рэсурсы (65,8 мільярда рублёў — плюс 6,8%), па падатках і збо-

рах, сацыяльному страхаванию — 61,2 мільярды, па крэдытах і займах — 510,6 мільярда (у 1,5 разы больш, чым год таму).

Падкрэслім, што гэта толькі пратэрмінаваная запазычанасць, даўгі, па якіх траба было ўжо разлічыцца. А ўся крэдыторская запазычанасць за амаль што поўны гаспадарчы год — 12,3 трыльёна рублёў.

Трэба таксама ўлічаць і адмояўную вартасць, створаную сельгаспрадпрыемствамі ў мінульты гады, падчас ажыццяўлення праграмы адраджэння вёскі. На нарадзе па выніках 2009 года тагачасны міністр сельскай гаспадаркі Сямён Шапіра расправёў, што сума агульных фінансавых абавязацельстваў сельгасарганізацій склаў 34 трыльёнаў рублёў. Ужо ў 2008 годзе сума агульных абавязацельстваў пераўышла вартасць вырабленай імі валавой прадукцыі, праз год — перавысіла вартасны аб'ём вытворчасці ў 1,26 разы.

Гэта азначае, што для атрымання прадукцыі на 1 рубель калгасам трэба «закапаць у замлю» (можна нават і без двукосся) рэурсаў на 1 рубель і 26 капеек. Як паказваюць вынікі, за мінулы год гэтыя судносіны змяніліся да горшага.

Сёння перад галіной ставяцца новая «более амбіціозные задачі». І ніхто не ўспамінае аб быльых, зруйнаваных жыццём, амбіёнах. А велічыня ствараемай адмояўной вартасці з кожным годам павялічваецца.

Гомельскай абласной арганізацыі АГП Васіль Палякоў.

Супраць Галіны сведчыць дзве яе спадарожніцы. «Усё будзе на іх паказаннях і на найкіх там записах, сапраўднасць якіх немагчыма ўстанавіць. Хаця і па тых записах, наколькі мне вядома, зноў жа немагчыма даказаць віну», — паведаміў Васіль Палякоў.

Паводле яго словаў, большасць дасведчаных у гэтай справе людзей звязанаўць яе з пэўнымі праграмамі падтрымкі Беларусі з боку єўрапейскіх краін. У канкretным выпадку — гэта барацьба з гандлем жанчынамі і вывозам іх за мяжу.

«І вось пад гэту барацьбу і пад гэтыя праект фабрыкуюць такія справы, — пракаментаваў сітуацыю Васіль Палякоў. — І да нас ужо звярталіся ў Гомелі людзі, якія былі асуджаныя па гэтых артыкулах, якіх банальна падставілі. А дзяўчыны, якія па розных справах праходзілі сведкамі, нават пашпартымянялі. Адны і тыя ж сведкі, але ідуць пад рознымі прозвішчамі па розных пашпартах. Быццам бы іх хілялі да выезду за мяжу для займання прастытуцыяй. Гэта справа з такой жа катэгорыі. З дыктафонам прыходзяць на сустрэчы і размовы па тэлефоне запісваюцца. Гэта проста так не адываеца. І таму, вядома, палітычная падаплёнка прысутнічае. У першую чаргу, як я бачу сітуацыю, не столькі, каб пакараці Процкі ці яго дачку за актыўную палітычную дзеянісць. Колькі паказаць, як у Беларусі змагаюцца з такім злом, як гандаль жанчынамі».

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

«ДАЧКУ ПУБЛІЧНА ЗГАНЬБІЛІ ДА СУДА»

Альбіна ВІШНЕЎСКАЯ

Ужо больш як пяць месяцаў зняволеная СІЗА-3 не можа «трапіць на прыём да доктара». Яе бацька, жыхар Гомеля, Аляксандр Процка даслаў у рэдакцыю ліст з просьбай пра дапамогу. Ён заяўляе, што справу аб прастытуцыі супраць дачкі Галіны сфабрыковалі.

Гніды штодзень

У Галіны звужаюцца сасуды на нагах, ад гэтага чарнеюць пальцы. Єй неабходна медычная дапамога, бо лекі, якія я нашу для перадачы, не дапамагаюць. У дадатак да гэтага яшчэ і вошы напалі, як не бераглася...» — піша ў лісце Аляксандр Процка.

«Я абураная наконт працы тут медсанчасці і ўжо пісала наконт гэтага скаргу начальніку СІЗА, — напісала Галіна бацькам. — Буду чакаць адказу. Майму ж цярпенню прыйшло ў канец — дажыщца да такога, што па іх віні палова камеры заразілася вошамі! Але зараз я ўжо два разы карысталася лекамі — шампунем «Хігія», і штодзень даводзіцца даставаць гніды з галавы!» Параісты распаўсюджваюцца, як патлумачыла Галіна, з-за

бамжых, якіх «закідваюць без нармальнай санапрацоўкі».

«І яшчэ — ніякіх вітамінаў дагэтуль не атрымала, а сёння ўжо 18 студзеня, я нават не ведала, што тата перадаў перадачу ў мінулы чацвер — а даведалася з вашага ліста сёння», — напісала Галіна Процку.

Спецаперацыя з удзелам БТ

26-гадовая Галіна была затрымана ў жніўні 2010 года гомельскім супраноўнікамі ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злочыннасцю. Яна накіроўвалася на сваёй машыні з дэвюма дзяўчынамі ў Кіеў, каб адтуль ляцець у Турцыю, дзе яе сястра збіралася пабрацца шлюбам з туркам. А спадарожніцы Галіны збіраліся на адпачынак, у іх быў пасцёг. Галіну абвінавацілі ў вываже жанчын за мяжу «для сістэматычнага займання прастытуцыяй». Спецаперацыя па затрыманні Галіны адбывалася з удзелам БТ.

«Яна стала сімвалам Беларусі па вываже дзевак за мяжу. І ў адзін дзень стала прастытуўткай №1 краіны. Беспадстаўна зганьбліла публічна, заўчастна, да суда», — кажа Аляксандр Процка. Дагэтуль Галіна выдатна скончыла каледж у Гомелі, платна навучалася ў Мінскім педінстытуце. Больш за тры гады працавала з дзецьмі дашкольнага ўзросту.

Аляксандр Процка лічыць, што гэта палітычнае расправа над яго сям'ёй. Бацька і дачка з'яўляюцца сябрамі Аўгустынавіцкай грамадзянскай партыі. У 2006 годзе ён і яго дзве дачкі, адна з якіх жыве зараз з мужам у Турцыі, прымалі ўдзел у прэзідэнцкай кампаніі і агітавалі за Мілінкевіча. Малодшую дачку Алену ў тым жа годзе адлічылі з універсітета з фармулёўкай «за непасплюхавасцю». Як кажа бацька, Галіна збіралася браць удзел і ў гэтай прэзідэнцкай кампаніі. А ў дзень затрымання адзін з супрацоўнікаў органаў, які вёў допыт, «пачікаў»: «Што гэта твой бацька супраць Лукашэнкі?»

Паслугі без кліентаў

Аляксандр Процка паведамляе і пра іншыя акалічнасці справы. Пра допыты дачкі без адваката, пра адмовы бацькам сустэрэнца з Галінай, пагрозы 10 гадоў турмы. «Няма кліентаў ці прозвішчаў, хто атрымаў сексуальныя паслугі. Няма грашовых разлікаў з фактывымі іх атрыманнем», — падкрэслівае ён. Скаргі ў розных пракурорскіх інстытутах з просьбай правесці праверку спраўы аказаліся безвыніковымі.

Добрушскі раённы суд разглядае спраўу за зачыненымі дзвярыма. Суддзя А. Васюкоў не задаволіў хадайніцтва, каб бацька быў прадстаўніком Галіны.

Адвакат Сяргей Красноў паведаміў журналістам, што адна з «ахвяраў» Крысціна, якая ехала ў Турцыю з Галінай, усе размовы запісвала на дыктафон. Як відаўчна, Крысціна задавала «правдываныя» міліцыйскія пытанні.

Напрыклад, неаднаразовая запытвала ў Галіны, колькі каштует вывезені дзяўчыну ў Турцию для займання прастытуцыяй. Паводле словаў адваката, большшая частка доказных матэрыялаў у справе — дыктафонныя запісы дзяўчыных размов, жартайлівых і несур'ёзных.

Як лічыць Аляксандр Процка, улады дэманструюць змаганне ў справе з гандлем людзьмі, бо краіны Еўрасаюза выдзяляюць беларускім уладам фінансавую дапамогу для барацьбы з сексуальным няявольніцтвам. «Робішча выгляд, што вядзенца праца па гэтай барацьбі, — мяркую Аляксандр Процка. — Адпрацоўваючы грант Еўрасаюза на барацьбу з трафікам, гомельскія сышчыкі працягваюць рабіцца «гучныя справы» і ствараць бачнасць сваёй працы. Вырашылі заадно наехаць і на апанентаў сённяшняга рэжыму і іх сем'і».

Падаплёнка

«І па словах адваката, і тых людзей, якія так інакі з гэтай спраўай звязаны, спраў

► ЭКАЛОГІЯ

ЗВАРОТНЫ БОК «САЛЁНАЙ» ВАЛЮТЫ

Вольга ХВОІН

Ваколіцы Салігорска з пэўных ракурсаў нагадваюць горныя краявіды. Солеадвалы ААТ «Беларуськалій» напраўду экзотыка на раўнінным рельефе краіны. Лідар расійскага рок-гурта «Кіпелаў», для якога кліп на адну з песень здымалі якраз на гарах адходаў прадпрыемства, гаварыў: «Мы абалдзелі, калі пабачылі гэты пейзаж. Мы думалі, што толькі на Месяцы можа быць такое. Там абсалютна незямная атмасфера. Самае цікавае, што ўсё натуральнае, ніякай камп'утарнай графікі не давялося рабіць». Мясцовым жыхарам незямны пейзаж насе не толькі эстэтыку, але і проблемы. Піць воду са студняў у населеных пунктах вакол гор «Беларуськалій» санітарны кантроль перыядычна забараняе, дамы трэскаюцца, зямля над выпрацаванай пародай прасядае. Па «засоленых» вёсках Салігоршчыны мы праехалі падчас экалагічнага прэс-туру Беларускай асацыяцыі журналістаў.

Піць са студняў нельга

Цяпер на ААТ «Беларуськалій» працуе каля 18 200 чалавек. Прадпрыемства складаецца з чатырох узбагачальных фабрык і пяці руднікоў, будуеца шосты, ідуць размовы наконт будаўніцтва сёмага рудніка. Традыцыйна мяркуеца, што шахцёры — адны з найбольш забяспечаных людзей, але за свой матэрыйяльны дабрабыт яны расплачваюцца здароўем. Анкалогія, прафесійныя захворванні, і ў выніку сярэдняя працягласць жыцця шахцёра — 49 гадоў. Мужчыны проблемы са здароўем маюць часцей. Да словаў, грунтоўных даследаванняў наконт таго, як спецыфічная экалогія Салігоршчыны ўплывае на здароўе людзей, не праводзілася. Таму апераваць канкрэтнымі лічбамі не атрымліваецца.

Вакол руднікоў і солеадвалу месціца з дзясятак вёсак. У 1990-

рассказвае, что на гародах зямля час ад часу становіща чырвонай, але на ўрадлжай тое не ўпльвае.

Эколаг Яўген Лабанаў гаворыць, што калі ў пэўным месцы назіраеца канцэнтрацыя нейкага рэчыва, то, натуральна, яно будзе ў грунтовых водах, глебе, з адкрытых сховішчаў ветрам разносіца на адлегласці. «Калі ёсьць перавышэнне дапушчальных канцэнтрацый рэчываў, то мусіць быць санітарная зона з абмежаваннем сельскагаспадарчай дзеяніасці, прыживання людзей. Як і любы аўкект горназдабываючай прамысловасці, «Беларуськалій» дае вялікі аўтадом адходаў, па мэй інфармацыі, гаварыць аб прамысловым, эканамічна мэтаагодным іх выкарыстанні падстаў няма. Інакш гэта было бы ужо рэалізавана», — разважае эколаг.

Горы, якія мяніяцца

Салінныя горы даволі высокія — ад 150 да 200 метраў, штогод солеадвалы ўсаджваюцца прыкладна на пяць метраў, але і папяўняюцца яны перапрацаванай рудой таксама рэгулярна. Салігорскія горы мяніяцца свой колер пад уздзеяннем надвор'я, тэмпературы паветра, дажджу. Солеадвалы цяпер займаюць плошчу прыкладна ў 600 гектараў. Побач знаходзіцца шламасховічы — невялікія саджалкі з салёной вадой, у іх утрымліваецца за 70 мільёнаў тон адпрацаванага расолу. Табліца Мендзялеева вакол нас — так гавораць мясцовыя жыхары.

Чапялі на фоне бліжэйшых вёсак — буйныя населеныя пункты. Тут жыве больш за трыста чалавек. А за агародамі бачныя солеадвалы, трубы ўзбагачальнай фабрыкі. З-за надвор'я вуліцы пустынныя, на

Даведка

У жніўні 2010 года рэспубліканскіе ўнітарнае працпрыемства «Беларуськалій» — адзін з буйнейшых у свеце і самы буйны ў СНД вытворца і пастаўшчык калійных мінеральных угнаенняў, адно з вядучых працпрыемстваў-экспарцёраў краіны — было ператворана ў ААТ, 100% акцый якога належалі дзяржаве. Уесь пакет акцый ААТ «Беларуськалій» ацэнены ў 30 мільярдаў долараў ЗША. Кіраўнік Беларусі Аляксандар Лукашэнка пацвердзіў гатоўнасць прадаць да 25 працэнтаў акцый вытворцы калійных угнаенняў. За 25-процэнтную долю Беларусь плануе атрымаць 6–7 мільярдаў. «Беларуськалій» выпускае кожную шостую тону калійных угнаенняў у свеце. Сумесна з ААТ «Уралкалій» з'яўляецца заснавальнікам ЗАТ «Беларуская калійная кампанія» — аднаго з буйнейшых пастаўшчыкоў калійных угнаенняў.

брэх сабакі з аднаго з дамоў выходзіць маладая сімпатычная жанчына. Марына кажа, што пераехала ў Чапялі з іншай вёскі, што спачатку было непрывычна, а потым прызыўчайтіся. «Тут прыгожа, гэтая горы кожны дзень розныя. Мы не скардзімся», — разважліва гаворыць жанчына. Яна мяркуе, што солі спрыяюць агародніцтву — капуста расце сакавітай, ураджай гародніны някепскія. Пасля размовы застаецца шмат пытанняў, як, напрыклад, што змусіла гэтую разумную жанчыну прымычаць у вёску па суседству з аднодомі прамысловасці.

Гандлярка мясцовай крамы Ларыса Карніевіч штодня ездзіць на працу з Салігорска больш за дзесяць гадоў — хутка пенсія, таму трэба дапрацаваць. Яна рассказвае, што крама, як і некаторыя дамы, праселады змащаваная металічнымі канструкцыямі. Жанчына гаворыць, што сама п'е толькі мінеральную ці пітную бутылеваную ваду, прыезджыя таксама набываюць, а тутэйшыя спажываюць сваю. Цікава, што ёсьць ахвочыя да мясцовай нерухомасці, і дамы тут прадаюць за пяць-сем тысяч долараў.

Вёска Глядкі ад салінных адвалоў крыху далей, але і тут сцены дамоў сцягнутыя жалезнымі канструкцыямі. Гэтую паслугу акказаўцаў за кошт «Беларуськалія». Траснula сцяна — гаспадары выклікаюць каміcio, і калі прычына ў прасадцы глебы, то рамонт і ўмацаванне сценаў будзе за кошт вытворцы ўгнаенняў. Многія хаты пафарбаваныя ў радасныя колеры, больш дагледжаныя. Праз вёску праходзіць чыгунка, на адной вуліцы нават будуеца вялікі дом са шклопакетамі, сучаснай атынкоўкай. Дарэчы, адсюль жыхароў ніхто не адсяляў і кватэры ў Салігорску ім не давалі.

Для жыхароў гэтых вёсак, асабліва маладых, больш злабадзённай проблемай ёсьць працаўладкаванне, інфраструктура, а не наяўнасць салінных адвалоў і азёраў. Прывезджых могуць біятэжыць канавы на палетках, што збіраюць ваду, каб яна не застайвалася з-за правалаў зямлі, чырвоныя разводы на глебе і ў лужынах. Тым, хто тут жыве, гэта звычайна і прывычна.

Аляксандар Гурыновіч

Дом с сцяжкамі ад разбурэння

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

TV

14 ЛЮТАГА, ПАНЯДЗЕЛАК

- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 00.10 Навіны.
06.05, 07.10, 08.15 «Добрай раніца, Беларусь!».
06.45 Nota Bene.
07.05, 08.10, 18.50, 00.20 Зона X.
07.30, 08.25, 11.55 Дзялівое жыццё.
08.30 «У свеце матараў».
09.10 Жаночая ток-шоу «Жыццё як жыццё».
10.10 Здароўе.
10.35 Культурныя людзі.
11.05, 17.20 Крымінальная меладрама «Зацыменне» (Расія-Украіна).
12.10 Камедыйная меладрама «Каханне на сene» (Расія).
14.05 Дакументальная-біографічны цыкл «Мая праўда» (Украіна).
15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.40 «OFF STAGE LIFE».
16.05 Nota Bene.
16.30 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
18.25 Програма «Акно ў Еўропу».
19.25 «КЕНО».
19.30 «Арена». Програма аб спорце.
19.55 Ход у адказ.
21.00 «Панарама».
21.45 53-я цырымонія прэмii «Грэмі».
00.30 День спорту.

- 16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Зваротны адлік».
18.55 «Чакай мяне».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 Ток-шоу «Адкрыты фармат».
22.10 «Неперапісаная гісторыя». Польскі залом».
23.25 Навіны спорту.
23.30 «Лідзія Смірнова. Жанчына на ўсе часы».
00.30 «Іван Падушкін. Джэнтльмен вышук», Шматсерыйны фільм.
01.20 Начная навіны.

- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добра гастро».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Тыдзень».
09.35 «Вялікі снданак».
10.05 «Пляц гісторый».
10.40 «Трымай мяне мацней!». Тэленавэла.
11.40 «Званая вячэр».
12.35 «Я-вандраўца».
13.00 «Ля параднага пад'езду».
13.50 «Зорны рынг».
15.00 Канцэрт М. Задорнова.
16.00 СТБ прадстаўляе: «КультУРА!».
16.50 «Рэпарцёрская гісторыя».
17.10 «Наша справа».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэр».
18.30 «Агонь кахання». Серыял.
20.00 «Сталічныя падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.30 Фільм «Пра каханне ў любое надвор’е». Расія, 2004 г.
22.55 «Сталічны футбол».
23.25 Фільм «Асабліва цяжкія злачынствы». ЗША, 2002 г.

- 06.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05, 16.55 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійская забойства» (Вялікабрытанія).
09.00 Серыял «Ты маё жыццё».
10.05 Музычная фільм «Вясновая казка».
11.35 Пра мастацтва.
12.00 Школа рамонты.
13.05 Камедыйны серыял «Прыгоды салдата Івана Чонкіна» (Расія). 1-я серыя.
13.55 Серыял «Сіла прыцягнення».
14.45 Мультсерыял «Сяямеяка піратай».
15.20 Пазакласная гадзіна.
15.35 Навіны надвор’я.
16.05 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».
18.00 Серыял «Ты маё жыццё».
19.05 «Жанаты халасцяк». Камедыя (СССР).
20.45 Калыханка.
21.00 Тэлебарометр.
21.05 Беларуская часіна.
22.05 Камедыйны серыял «Інтэрны».
22.40 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
23.15 Авертайм.
23.45 Футбол. Чэмпінат Англіі. Прэм’ер-ліга. Агляд тура.
00.40 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

- 06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.15 Сёння.
06.10 Інфармацыйны канал «НТВ раніцай».
08.35 Серыял «Таксістка».
09.30 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
10.20 «Кулінарны пайдынак».
11.20 «Чыстасардэннае прызнанне».
12.05 «Да суду».
13.30 Серыял «Ментоўскія войны».
15.10 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
16.25 Серыял «Вуліцы пабітых ліхтароў».
18.35 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.35 Серыял «Пагоня за ценем».
21.30 Прэм’ера. Баявік «Святаяннік».
23.40 «Сумленны панядзелак».
00.25 Крымінальны баявік «Зграя».

- 17.50 Тэлесерыял «Цуд».
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
20.30 Тэлесерыял «Капітан Гардзеев».
22.20 Тэлесерыял «Аператывнікі. Хронікі забойнага аддзела. Новая версія».
23.20 «Нічога асабістага».
23.45 «Весткі.ru».
00.00 «Няспечтая песня Ганны Герман». Дакументальны фільм.

- 19.15, 01.30 Футбол. Еўрагалы. Навіны.
19.30 Футбол. «Клуб чэмпіёнаў». Часопіс.
21.50 Вось дык так!!!
22.00 Пра рэстлінг. Vintage Collection. ЗША.
23.30 Снукер. Адкрыты чэмпінат Уэльса (Ньюарт, Вялікабрытанія). Дзень 1-ы.
01.45 Горныя лыжы. Чэмпінат свету ў Германіі. Мужчыны. Слалам, камбінацыя.

- 07.00 Тыдзень у «Аб’ектыве».
07.30 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
07.45, 12.20 Эксперт.
08.10, 12.45 ПраСвет.
08.35, 13.35 Рэмарка.
09.00, 14.00 Дак. гардзіна: «89 міліметраў», дак. фільм, 2004 г., Германія-Беларусь.
10.20, 15.20 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Васіль Цяпінскі».
10.35, 15.35 «Усяго найлепшага!», дак. фільм, 2008 г., Венгрия-Аўстрыя-Германія.
12.00 Аб’ектыв (агляд падзеяў дна).
12.05 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
13.10 Басанож па свеце: «Розум».
17.00 Аб’ектыв (агляд падзеяў дна).
17.05 «Мой родны горад», серыял.
17.30 «Час гонару», серыял: 16 серыя.
18.20 Прэс-экспрэс (агляд медыяў).
18.40 Мультклуб: «Малітва».
19.00 Без рэтуши: «Беларускае золата», рэпартаж, 2010 г., Беларусь.
19.30 Аб’ектыв (агляд падзеяў дна).
19.35 Гарачы каментар.
19.45 Калыханка для самых маленьких.
19.50 Еўропа сёння.
20.20 Блізкая гісторыя. Іншы погляд: «Наперад - у мінулае!», дак. фільм, Беларусь.
21.00 Аб’ектыв (галоўнае выданне).
21.25 Прыватная калекцыя.
21.55 Фільматэка майстру: «На злом галавы», маст. фільм, Германія-Турцыя.
23.50 «Калыханка» ад Сашы і Сірох (сатырычная праграма): «Сляпы Валянцін».
00.00 Аб’ектыв.
00.25 Гарачы каментар.

- 06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.10 Нашы навіны.

- 06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 Контуры.

- 10.10 «Мая жонка мяне прычаравала». Шматсерыйны фільм.

- 11.05, 13.05, 16.10 Навіны спорту.

- 11.10 «Смак».

- 11.50 «Тата на ўсе рукі». Камедыйны серыял.

- 12.20 «Дэтэктыўы».

- 13.10 Кантрольны закуп.

- 13.45 «Модны прысуд».

- 14.50 «Зразумець. Прабачыць».

- 15.25 «Хачу ведаць».

- 17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівая разам». Серыял.
18.55 «Хай кажуць».
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Доктар Тырса». Шматсер. фільм.
22.10 Прэм’ера. «Залаты капкан». Шматсерыйны фільм.
23.30 Навіны спорту.
23.35 «Несакрэтныя матэрэялы».

- 00.10 «Іван Падушкін. Джэнтльмен вышук», Шматсерыйны фільм.

- 01.00 Начная навіны.

- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».

- 06.10 «Міншчына».

- 06.20 «Раніца. Студыя добра гастро».

- 07.40 «СТБ-спорт».

- 08.30 СТБ прадстаўляе: «Гаворыць і паказвае Мінск».

- 09.00 Фільм «Пра каханне ў любое надвор’е». Расія, 2004 г.

- 10.40 «Трымай мяне мацней!». Тэленавэла.

- 11.40 «Званая вячэр».

- 12.35 «Агонь кахання». Серыял.

- 13.50 «Дурні, дарогі, гроши». Серыял.

- 14.40 «Халасцікі». Серыял.

- 15.35 «Ваенная таямніца».

- 16.50 «Сталічны футболь».

- 17.20 «Міншчына».

- 17.30 «Званая вячэр».

- 18.30 «Агонь кахання». Серыял.

- 20.00 «Сталічны падрабязнасці».

- 20.10 «СТБ-спорт».

- 20.15 «Добры вечар, маляня».

- 20.25 Прэм’ера! «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.

- 21.30 «Вялікі горад».

- 22.05 «Аўтапанарама».

- 22.55 «Мёртвы, жывы, небяспечны». Серыял. Заключчая серыя.

- 23.50 «Пантэр». Серыял.

- 06.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).

- 07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Камедыйны серыял «Інтэрны».
08.35 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійская забойства» (Вялікабрытанія).
09.30 Серыял «Ты маё жыццё».

- 10.30 «Жанаты халасцяк». Камедыя (СССР).
12.05 Футбол. Чэмпінат Англіі. Прэм’ер-ліга. Агляд тура.

- 13.00 Авертайм.

- 13.25 «Запал па культуры».

- 14.05 Камедыйны серыял «Прыгоды салдата Івана Чонкіна» (Расія). 2-я серыя.

- 15.00 Серыял «Сіла прыцягнення».

- 15.55 Пазакласная гадзіна.

- 16.10 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

- 17.00 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійская забойства» (Вялікабрытанія).

- 18.00 Серыял «Ты маё жыццё».

- 19.05 «Жэня, Женечка і «каюшо». Ваенна-герайчая камедыя (СССР).

- 20.40 «Калыханка».

- 20.55 Тэлебарометр.

- 21.00 Беларуская часіна.

- 22.00 Камедыйны серыял «Інтэрны».

- 22.35 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).

- 23.10 «Спорт-кадр».

- 23.40 Дэтэктыўны серыял «

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

8

16 ЛЮТАГА, СЕРАДА

- J**
- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 16.55, 18.00, 19.00, 23.40 Навіны.
06.05, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусь!».
07.05, 08.10, 18.50, 01.40 Зона Х.
07.30, 11.55 Дзялівое жыццё.
08.35 Сфера інтэрсай.
- 09.10 Камедычная меладрама «Маргоша».
10.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
10.50, 17.50 Крымінальная меладрама «Зацыменне» (Расія-Украіна).
11.40 Відэафільм АТН «Шучынскі апокрыф» цыклу «Зямля беларуская».
12.10 Меладрама «Зусім іншае жыццё» (Украіна). 1-я серыя.
14.05 Праграма «Акно ў Еўропу».
14.25 Альманах вандраванняў.
15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.35 «OFF STAGE LIFE».
15.50 Дэтэктыўны серыял «Жураў».
17.00 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
19.25 «Спортлато 5 з 36». Забаўляльнае шоў.
19.30 «КЕНО».
19.35 Зямяльнае пытаннне.
20.00 Камедычная меладрама «Маргоша».
21.00 Панарама.
21.35 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Арсенал»-»Барселона». Прамая трансляцыя.
23.50 Футбол. Ліга чэмпіёнаў УЕФА. «Рома»-»Шахцёр».
01.50 Дзень спорту.

- H**
- 06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.15 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 «Жыць здорава!».
10.10 «Мая жонка мяне прычараўала». Шматсерыйны фільм.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Смак».
11.50 «Тата на ўсе рукі». Камедыйны серыял.
12.20 «Дэтэктыў».
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Кантрольны закуп».
13.45 «Модны прысуд».
14.50 «Зразумець. Прабачыць».

- 15.25 «Хачу ведаць».
16.10 Навіны спорту.
16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.
17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.
18.15 Навіны спорту.
18.20 «Шчаслівая разам». Серыял.
20.00 Час.
21.00 Навіны спорту.
21.05 «Доктар Тырса». Шматсер. фільм.
22.10 Прэм'ера. «Залаты капкан». Шматсерыйны фільм.
23.30 Навіны спорту.
23.35 Асяроддзе пасялення.
00.35 «Іван Падушкін. Джэнтльмен вышук».
Шматсерыйны фільм.
01.25 Начная навіны.

- TВ**
- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добра гастрою».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
09.30 «Аўтапанарама».
10.00 «Пляц гісторыя».
10.40 «Трымай мяне мацней». Тэленавэла.
11.30 «Далёкія сваякі».
11.40 «Званая вячэр».
12.35 «Агонь каҳання». Серыял.
13.50 «Дурні, дарогі, гроши». Гумарыстычны серыял.
14.40 «Халасцякі». Серыял.
15.30 «Мёртвы, жывы, небяспечны». Серыял. Заключальная серыя.
16.50 «Новыя падарожжы дылетанта».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэр».
18.30 «Агонь каҳання». Серыял.
20.00 «Сталічнай падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.25 Прэм'ера! «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
21.30 «Мінск і мінчане».
22.05 «Дабро пажаліца».
22.55 «Хірамант». Серыял.
23.50 «Пантэра». Серыял.

- aq**
- 06.35 Моладзевы серыял «Універ».
07.00 ЛАДная раніца.
08.00 Тэлебарометр.
08.05 Камедыйны серыял «Інтэрны».
08.35, 16.45 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійская забойствы» (Вялікабрытанія).
09.35 Серыял «Ты маё жыццё».
10.35 «Жэня, Женечка і «каюшо». Фільм.
12.05 Спорт-кард.
12.35 «Рэпарцёр «Беларускай часіны».
13.20 Медычныя таемніцы.
13.50 Камедыйны серыял «Прыгоды салдата Івана Чонкіна» (Расія). 3-я серыя.
14.45 Серыял «Сіла прыцягнення».
15.40 Пазакласная гадзіна.
15.55 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».
17.50 Серыял «Ты маё жыццё».
18.55 Хакей. КХЛ. Дынаама (Мінск) - Трактар (Чэлябінск). Прамая трансляцыя. У перапынку: «Калыханка».
21.15 Тэлебарометр.
21.20 Беларуская часіна.
22.20 Камедыйны серыял «Інтэрны».
23.00 Моладзевы серыял «Універ» (Расія).
23.30 Рэальны свет.
00.00 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

- РОССІЯ**
- 07.00 «Раніца Расіі».
09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
10.10 «2012. Ці спрадўзяца вяшчунсты майя? Документальны фільм».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.
11.30 «Кулагін і партнёры».
12.00 Тэлесерыял «Капітан Гардзееў».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.
15.25 «Рускі шакалад». Тэлесерыял.
16.15 Тэлесерыял «Дворык».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.20 «Кулагін і партнёры».
17.50 Тэлесерыял «Цуд».
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
19.50 Навіны - Беларусь.
20.30 Тэлесерыял «Капітан Гардзееў».
22.20 Тэлесерыял «Аператыўнікі. Хронікі забойнага аддзела. Новая версія».

- НТВ**
- 23.20 Навіны - Беларусь.
23.30 «Весткі.ru».
23.45 «Гістарычны хронікі».

- БЕЛСАТ**
- 07.00 Аб'ектыў.
07.20 Гарачы каментар.
07.30, 12.05 Праект «Будучыня».
07.55, 12.30 Рэпартэр.
08.20, 12.55 Асабісты капітал.
08.35 «Паэма веры», дак. фільм, Беларусь.
09.05, 13.35 Хто ёсь кім?: «Антон Астаповіч: Каб ведалі адкуль наш род!», дак. фільм, Польшча.
09.20 «Мой родны горад», серыял.
09.45 «Моўнік (лінгвістычна праграма).
09.50 Гісторыя пад знакам Пагоні (спазнаваўчая праграма): «Васіль Цяпінскі».
10.00 «Зграйя», сенсацыйны серыял.
10.55 «Бульбаны», мультсерыял.:
11.05, 16.05 «Кансультатыўны ў ружовым садзе», серыял: 24 серыя.
12.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
13.10 «Паэма веры», дак. фільм, Беларусь.
13.55 «Мой родны горад», серыял.
14.20 Моўнік (лінгвістычна праграма).
14.25 Гісторыя пад знакам Пагоні (спазнаваўчая праграма): «Васіль Цяпінскі».
14.35 «Зграйя», сенсацыйны серыял.
15.35 Макрафон: «Бардаўская восень-2007»: выступ Віктора Шалкевіча.
17.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
17.05 «Мой родны горад», серыял.
17.30 «Доктар Марцін», серыял.
18.20 Мультклуб: «Малітва».
18.25 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Міндоўг».
18.35 «Бяссоннны плыні», дак. фільм, дак. фільм, 2008 г., Беларусь.
19.15 Сальда (эканамічна праграма).
19.30 «Горныя лыжи. Чэмпіянат свету ў Германіі (Гарміш-Партэнкірхен). Камандныя спаборніцтвы. Прамая трансляцыя».
19.45 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».
19.55 «Спартавае вандраванне». Горныя лыжи. Часопіс.
20.00 Абраана па серадах.
20.05 Навіны коннага спорту.
20.10 Гольф. ТУР PGA (Пебл-Біч, ЗША).
21.05 Гольф-клуб.
21.10 Ветразевы спорт. Рэгата Rolex (Сідней, Аўстралія).
21.40 Яхт-клуб.
00.00 Горныя лыжи. Чэмпіянат свету ў Германіі (Гарміш-Партэнкірхен). Камандныя спаборніцтвы.
01.30 Снукер. Адкрыты чэмпіянат Уэльса (Ньюпарт, Вялікабрытанія). Дзень 3-і.

17 ЛЮТАГА, ЧАЦВЕР

- J**
- 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 16.55, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.
06.05, 07.10, 08.15 «Добрай раніцы, Беларусь!».
06.45 Nota Bene.
07.05, 08.10, 18.50, 02.15 Зона Х.
07.30, 08.30, 11.50 Дзялівое жыццё.
08.35 Зямяльнае пытаннне.
09.10 Камедычная меладрама «Маргоша».
10.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
11.00 Крымінальная меладрама «Зацыменне» (Расія-Украіна).
12.10 Меладрама «Зусім іншае жыццё» (Украіна). 2-я серыя.
14.05 Дак. цыкл «У пошуках ісціны».
15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.
15.35 «Зброя». Цыкл дак. фільму.
15.50 Дэтэктыўны серыял «Жураў».
17.00 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).
17.50 Крымінальная меладрама «Зацыменне» (Расія-Украіна).
19.25 «КЕНО».
19.30 Сфера інтэрсай.

- H**
- 06.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.15 Нашы навіны.
06.05 АНТ прадстаўляе: «Наша раніца».
09.05 «Жыць здорава!».
10.10 «Мая жонка мяне прычараўала». Шматсерыйны фільм.
11.05 Навіны спорту.
11.10 «Смак».
11.50 «Тата на ўсе рукі». Серыял.
12.20 «Дэтэктыў».
13.05 Навіны спорту.
13.10 «Кантрольны закуп».
13.45 «Модны прысуд».
14.50 «Зразумець. Прабачыць».

- TВ**
- 06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».
06.10 «Міншчына».
06.20 «Раніца. Студыя добра гастрою».
07.40 «СТБ-спорт».
08.30 «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
09.30 «Аўтапанарама».
10.00 «Пляц гісторыя».
10.40 «Трымай мяне мацней». Тэленавэла.
11.30 «Далёкія сваякі».
11.40 «Званая вячэр».
12.35 «Агонь каҳання». Серыял.
13.50 «Дурні, дарогі, гроши». Серыял.
14.40 «Халасцякі». Серыял.
15.30 «Хірамант». Серыял.
16.50 «Добры дзень, доктар!».
17.20 «Міншчына».
17.30 «Званая вячэр».
18.30 «Агонь каҳання». Серыял.
20.00 «Сталічнай падрабязнасці».
20.10 «СТБ-спорт».
20.15 «Добры вечар, маляня».
20.25 Прэм'ера! «Апошні сакрэт Майстра». Серыял.
21.30 «Мінск і мінчане».
22.05 «Дабро пажаліца».
22.55 «Хірамант». Серыял.
23.50 «Пантэра». Серыял.

- aq**
- 08.00 Тэлебарометр.
08.05 Камедыйны серыял «Інтэрны».
08.35 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійская забойствы» (Вялікабрытанія).
09.35 Серыял «Ты маё жыццё».
10.40 «Апошнія з рымлян». Дак. фільм.
11.40 Жансавет.
12.20 «Бітва экстрасэнсаў».
13.20 Дача здароўя.
13.55 Камедыйны серыял «Прыгоды салдата Івана Чонкіна» (Расія). 4-я серыя.
14.45 Серыял «Сіла прыцягнення».
15.45 Пазакласная гадзіна.
16.00 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».
16.55 Дэтэктыўны серыял «Чыста англійская забойствы» (Вялікабрытанія).
18.00 Серыял «Ты маё жыццё».
19.05 Беларуская часіна.
19.50 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. БАТЭ - Пары Сэн Жэрмен. Прамая трансляцыя.
22.00 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Базель - Спартак. Прамая трансляцыя.
00.00 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

- РОССІЯ**
- 07.00 «Раніца Расіі».
09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
10.10 «Кошт зорнай ролі». Дак. фільм.
11.00 Весткі.
11.30 «Кулагін і партнёры».
12.00 Тэлесерыял «Капітан Гардзееў».
13.50 Навіны - Беларусь.
14.00 Весткі.
14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.
15.25 Прэм'ера. «Рускі шакалад». Тэлесерыял.
16.15 Тэлесерыял «Дворык».
16.50 Навіны - Беларусь.
17.00 Весткі.
17.20 «Кулагін і партнёры».
17.50 Тэлесерыял «Таямніца святога Патрыка».
18.50 «Ефрасіння». Тэлесерыял.
19.50 Навіны - Беларусь.
20.00 Весткі.
20.30 Тэлесерыял «Капітан Гардзееў».
22.20 Тэлесерыял «Аператыўнікі. Хронікі забойнага аддзела. Новая версія».
23.20 Навіны - Беларусь.
23.30 «Весткі.ru».
23.45 «Паядынак».

- НТВ**
- 08.05 Вось дык так!!!
00.15 Пра рэстлінг. Агляд WWE.
00.45 Пра рэстлінг. Vintage Collection. ЗША.
01.45 Горныя лыжи. Чэмпіянат свету ў Германіі (Гарміш-Партэнкірхен). Жанчыны. Слалам-гігант. 2-я спроба.

- БЕЛСАТ**
- 07.20 Гарачы каментар.
07.35 На колах.
08.05 Сальда (эканамічна праграма).
08.20 Эксперт.
08.45 Без рэтушы: «Крыжы Беларусі», рэпартаж, 2011 г., Беларусь.
09.05 «Мой родны горад», серыял.
09.30 «Доктар Марцін», серыял.
10.15 «Забытае свято», маст. фільм, Чэхія.
12.00 Аб'ектыў (агляд падзеяў дня).
12.05 На колах.
12.30 Госць «белсату».
12.50 Навігатар.

18 ЛЮТАГА, ПЯТНІЦА

НТВ

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.

06.05, 07.10, 08.15 «Добрай раніца, Беларусь!».

07.05, 08.10 Зона X.

07.30, 11.55 Дзялівое жыццё.

08.35 Сфера інтэрсас.

09.10 Камедычная меладрама «Маргоша».

10.05 Серыял «Маршрут літасці» (Расія).

10.50 Крымінальная меладрама «Зацьменне» (Расія-Украіна).

11.40 Дзённік конкурсу «Трыумф. Героям спорту».

12.10 Меладрама «Жаночыя слёзы» (Украіна).

14.05 «Школа доктара Камароўскага» Ток-шоу (Украіна).

14.30 Кулінарнае шоў «Кухар дома» (ЗША).

15.15, 19.15 Навіны рэгіёна.

15.35 Патрабуеца.

15.50 Дэтэктыўны серыял «Жураў».

16.50 Жаночнае ток-шоў «Жыццё як жыццё».

17.55 Крымінальная меладрама «Зацьменне» (Расія-Украіна).

19.25 «КЕНО».

19.30 «Зона X». Вінікі тыдня.

19.55 Камедычная меладрама «Маргоша».

21.00 Панарама.

21.45 Фантастычны трэйлер «Пасылка».

00.05 Дак. цыкл «Неразгаданая гісторыя».

01.00 Дак. цыкл «Зброя будучыні» (ЗША).

01.50 Дзень спорту.

БЕЛСАТ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30

«24 гадзіны».

06.10 «Мінічына».

06.20 «Раніца. Студыя добрага настрою»

07.40 «СТБ-спорт»

08.30 «Апошні сакрэт Майстра». Серыял

09.30 «Аўтапанарама»

10.00 «Піць гісторыя»

10.40 «Трымай мяне мацней». Тэленавэла

11.30 «Далёкія сваякі»

11.40 «Званая вячэра»

12.35 «Агонь кахання». Серыял

13.50 «Дурні, дарогі, грошы». Серыял

14.40 «Халасцікі». Серыял

15.30 «Хірамант». Серыял

16.50 «Рэпарцёрская гісторыя»

17.20 «Мінічына»

17.30 «Званая вячэра»

18.30 Ток-шоў «Лёс».

20.00 «Сталічныя падрабязнасці»

20.10 «СТБ-спорт»

20.15 «Добры вечар, маляня»

20.25 Фільм «Манія велічыя». Францыя

- Італія - Іспанія - Германія, 1971 г.

22.55 «Гарачы лёд».

23.25 «Відзвімо-невідзвімо». Агляд міжнароднага шоў-бізнесу

00.10 Фільм «Небяспечная прырода».

Аўстралія, 2008 г.

01.40 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял

РОССІЯ

07.00 ЛАДная раніца.

НТВ

07.10 Мультфільмы.

07.30 Існаць.

07.55 «Добрай раніца, Беларусь!».

09.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.

09.10 Здароўе.

09.45 Кулінарнае шоў «Кухар дома» (ЗША).

10.15 Школа доктара Камароўскага. Ток-шоў (Украіна).

10.45 Камедыны серыял «Сваты-2» (Украіна). 2-я серыя.

12.10 Дэтэктыўны серыял «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана» (СССР).

13.45 Дак. цыкл «Невядомая версія».

14.35 «Зона X». Вінікі тыдня.

15.15 Навіны рэгіёна.

15.35 Вакол планеты.

16.20 Нота Вене.

16.50 Дак. цыкл «Атлас «Дыскаверыя» (ЗША).

17.40 Відэофільм «Рэчыцкі край. Сустэрны і спатканны» цыклу «Зямля беларуская».

18.00 «Ваша лато».

18.50 Латарэя «Пляцёрачка».

19.25 «КЕНО».

19.30 «Новая хваля-2010».

21.00 Панарама.

21.40 Камедыя «Знаёмства з Факерамі» (ЗША).

23.55 Канцэрт лаўрэатаў прэмii «Залаты грамафон» (Расія).

01.20 Дзень спорту.

БЕЛСАТ

07.00 «Суботняя раніца».

08.00, 09.00 Нашы навіны.

09.05 Серыял «Мая выдатная няня».

09.45 «Здароўе».

10.35 «Смак».

11.15 Прэм'ера. «Смак жыцця».

12.15 «Разумніцы і разумнікі».

13.00 Мультфільм.

13.15 «Хвіліна славы».

15.00 Асяродзе пасялення.

16.00 Нашы навіны.

16.15 Навіны спорту.

16.20 Камедыя «Няўдачлівія».

17.55 «Адзін супраць усіх».

18.55 Фільм «Бандыткі».

15.25 «Хачу ведаць».

16.10 Навіны спорту.

16.15 «Заручальны пярсцёнак». Шматсерыйны фільм.

17.05 «Слова жанчыне». Шматсер. фільм.

18.15 Навіны спорту.

18.20 «Чакай мяне». Беларусь.

18.55 «Поле чудаў».

20.00 Час.

21.00 Навіны спорту.

21.05 «Клуб Вясёлых і Знаходлівых». Вышэйшая ліга.

23.15 «Наша Беларуша».

23.50 Прэм'ера. Фільм «Бубен, барабан».

02.35 Начальная навіны.

08.00 Тэлебарометр.

08.05 Дэтэктыўны серыял «Чиста англійская забойствы» (Вялікабрытанія).

09.00 Серыял «Ты маё жыццё».

10.00 «Корсіка. Выспа прыгажосці». Дак.-пазнавальны фільм (Францыя).

11.05 Гаспадар.

11.35 «Халі-галі». Скетч-шоў.

11.50 Жывыя гук.

12.35 Кінаспробы.

12.55 Канцэрт ансамбля песні і танца Грузіі «Эрысіён».

14.45 Мультсерыял «Сямейка піратай».

15.15 Пазакласная гадзіна.

15.30 Дэтэктыўны серыял «Налётчыкі».

16.20 Дэтэктыўны серыял «Чиста англійская забойствы» (Вялікабрытанія).

17.20 Усё аб быспечы.

17.50 Серыял «Ты маё жыццё».

18.55 Хакей. ХКЛ. Дынама (Мінск) - Салават Юлаеў (Уфа). Прамая трансляцыя. У перапынку: «Калыханка».

21.15 Тэлебарометр.

21.20 «Рэпарцёр «беларускай часіны».

22.10 «Бітва экстрасенсаў».

23.15 Час футбольу.

23.40 «Пра мастактва».

00.10 Футбол. Ліга Еўропы УЕФА. Агляд.

РОССІЯ

07.00 «Раніца Расіі».

09.20 «Ефрасіння». Тэлесерыял.

10.10 «Мой срэбны шар».

11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Весткі.

11.30 «Кулагін і партнёры».

12.00 Тэлесерыял «Капітан Гардзееў».

13.50 Навіны - Беларусь.

14.30 «Аб самым галоўным». Ток-шоў.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

10

20 ЛЮТАГА, НЯДЗЕЛЯ

08.05 Мультфільмы.
08.45 «Зброя». Цыкл дак. фільмаў.
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 Навіны.

09.10 «Арсенал».
09.40 У свеце матараў.

10.15 «Культурныя людзі».

10.50 Камедыны серыял «Сваты-3» (Украіна), 1-я серыя.

12.15 Дээткунны серыял «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсаны» (СССР).

13.50 Сінаматка.

14.35 Замельчана пытанне.

15.15 Навіны рэгіёна.

15.35 Відэафільм АТН «Млын моды. Auto Party у Берліне».

16.00 Камедыя «Дадатковы час» (Расія).

17.45 «OFF STAGE LIFE».

18.05 Суперлато.

19.15 Дакументальна-біяграфічны цыкл «Мая прауда» (Украіна).

20.30 «Спортлато 5 з 36». Забаўляльнае шоў.

20.50 «КЕНО».

21.00 У цэнтры ўвагі.

21.55 Футбол. Ліга чэмпіёна УЕФА. Відэачасопіс.

22.30 Крымінальная камедыя «Рабаванне па-французску» (ЗША-Канада-Францыя-Вялікабрытанія).

20.00 Контуры.
21.05 «Вялікая розніца».
22.10 Прэм'ера. «Ні хвіліны супакою...». Юблейны канцэрт.
00.20 «Шоў ні бэ ні мэ няхіла».
00.50 Вынікі берлінскага кінафесту.

06.05 «Кароль Дроздабарод». Германія, 2008 г.
07.05 Фільм «Марлі і я». ЗША, 2008 г.
09.00 СТБ прадстаўляе: «Гаворыць і паказвае Мінск».

09.30 «Аўтапанарама».

10.00 «Відавочнік прадстаўляе: самае смешнае».

10.50 «Вялікі сняданак».

11.30 «Салдаты. Залатая серыя».

13.20 «Добры дзень, доктар!».

13.55 Фільм «Яны ваявалі за Радзіму». СССР, 1975г. Заключная серыя.

15.25 «Далёкія святы».

15.35 Ток-шоў «Лёс».

16.30 «24 гадзіны».

16.50 «Праўда».

17.30 Канцэрт М. Задорнова.

19.00 «Аўтапанарама».

19.30 «Тыдзень».

20.40 Фільм «Ягуар». Францыя, 1996 г.

22.40 «Кубак свету па грэка-рымскай барацьбе».

00.25 «Сакрэтныя матэрыйялы». Серыял.

07.00 «Нядзельная раніца».

08.00, 09.00 Нашы навіны.

09.05 Нядзельная пропаведзь.

09.20 Серыял «Мая выдатная няня».

09.55 «Шалапутныя нататкі».

10.15 Пакуль усе дома.

11.15 «Фазэнда».

11.55 АНТ прадстаўляе: «Ранішня пошта».

12.30 Камедыя «Афоня».

14.10 «КВЗ. 50 віртуальных гульняй».

15.00 АНТ прадстаўляе: «брэйн рынг».

16.00 Нашы навіны.

16.15 Навіны спорту.

16.20 АНТ прадстаўляе: «Давай ажэнімся!».

17.30 Прэм'ера АНТ. «Эстрадны кактэйль».

18.45 Прэм'ера АНТ. «Зачыстка».

07.25 Дабравест.

07.50 Mір вашай хадзе.

08.05 «Першы пасля Бога». Ваенная драма (Расія).

10.00 Медычныя таямніцы.

10.40 Медычныя таямніцы +.

10.55 Школа рамонту.

12.00 Тэлебарометр.

12.05 Нашы тэсты.

12.45 Кінаспробы.

13.05 «Правы чалавека».

13.20 Бухта капітану.

14.00 «Падарожжа да цэнтра Зямлі». Прыгодніцкая фантастыка (ЗША-Канада).

07.00 Мультфільмы.

07.50 Тэлесерыял «Цыганачка з выхадам».

11.00 Весткі.

11.15 «Сам сабе рэжысёр».

12.05 Мультфільмы.

12.40 Фільм «Леташняя кадрыля».

14.00 Весткі.

14.15 «Смеханарама Яўгенія Петрасяня».

14.45 «Рамантыка раманса».

15.40 «Птушка шчасця Мікалай Гнацюка».

Дакументальны фільм.

16.40 Фільм «А світанкі тут ціхія...».

18.25 Прэм'ера. «Смияцца дазвалеяцца».

Гумарыстычная праграма.

00.55 Фільм «Свая чужая сястра».

07.00 Мультфільмы.

07.40 Фільм «Пацалунак матыля».

09.20 Фільм «Мелодыя хахання». 2011 г.

11.00 Весткі.

11.15 «Сам сабе рэжысёр».

12.05 Мультфільмы.

12.40 Фільм «Леташняя кадрыля».

14.00 Весткі.

14.15 «Смеханарама Яўгенія Петрасяня».

14.45 «Рамантыка раманса».

15.40 «Птушка шчасця Мікалай Гнацюка».

Документальны фільм.

16.40 Фільм «А світанкі тут ціхія...».

18.25 Прэм'ера. «Смияцца дазвалеяцца».

Гумарыстычная праграма.

07.00 Весткі тыдня.

21.05 Прэм'ера. «Танцы з Зоркамі». Сезон - 2011.

23.55 «Адмысловы карэспандэнт».

00.55 Фільм «Апошні забой».

07.00 Горныя лыжи. Чэмпіянат свету ў Германії (Гарміш-Партэнкірхен). Мужчыны. Слалам. 2-я спроба.

07.40 Аб'екты.

07.10 Еўропа сёння.

07.40 «Арол: крымінальная сага», серыял.

08.35 «Зорны пірат», серыял: 2 серыя.

09.05 Калыханка для самых маленьких.

09.35 Макрафон: «Рок-карона: 1994-1996», архіўныя запісы: ч. 3.

10.05 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Бела-русы ў Грунвальдской бітве».

10.20 Навігатар.

10.35 «Чарнобыль для Еўропы», дак. фільм, 2010 г., Беларусь.

11.05 Вагон.

11.10 Невычайнае жыццё звычайных людзей: «Асколкі», дак. фільм, 2011 г., Беларусь.

11.55 «Рэаліц-шоу: выбары», рэпартаж, 2010 г., Польша.

12.15 Еўропа сёння.

12.45 «Зорны пірат», серыял: 2 серыя.

13.10 Калыханка для самых маленьких.

13.40 «Камунізм – гісторыя адной ілюзіі», дак. фільм, 2005 г., Германія: 1 серыя, «Ленінская рэвалюцыя».

14.35 «Адбыты эрмін», маст. фільм, 1999 г., ЗША.

16.05 «Ранча», серыял: 34 серыя.

17.00 Аб'екты (агляд падзеяў дня).

17.15 «Час гонару», серыял: 17 серыя.

18.05 Прыватная калекцыя.

18.40 Дакументальная гадзіна: «Лобата-мія», дак. фільм, 2010 г., Беларусь.

19.40 Калыханка для самых маленьких.

19.55 Гісторыя пад знакам Пагоні: «Контр-рэфармацыя ў Вялікім Княстве Літоўскім».

20.05 ПраСвет.

20.30 Басанож па свеце: «Знахар».

21.00 Тыдзень у «Аб'ектыве».

21.30 Эксперт.

21.55 Фільматэка майстроў: «Кэндзі», маст. фільм, 2006 г., Аўстралія.

23.40 «Калыханка» ад Сашы і Сірох (сатырычнае праграма): «Супольнае жыццё».

23.50 Тыдзень у «Аб'ектыве».

15.50 Документальны цыкл «Неверагодныя гісторыі хахання» (Украіна).

16.55 Хакей. КХЛ. Дынама (Мінск) - Металург (Магнітагорск). Прам

► МЕРКАВАННЕ

ЕГПЕЦКАЯ ВАНДЭЯ

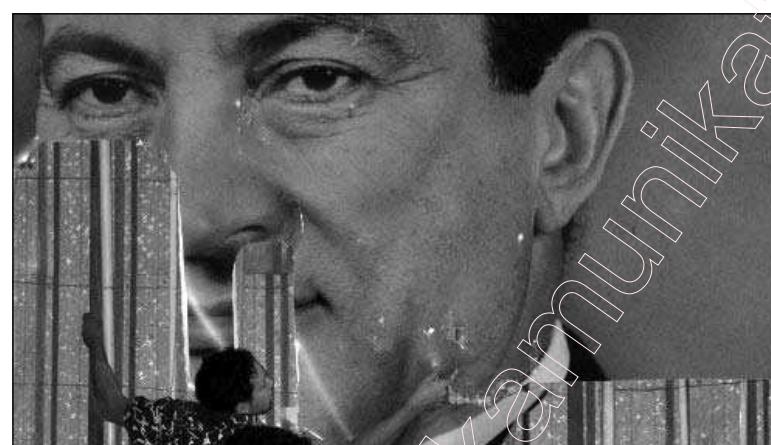
У рэпартажах з Каіру апошнім часам часта паведамляеца пра масавыя сутычкі праціўнікаў і прыхільнікаў Мубарака. Што за людзі выступаюць супраць рэформаў? Праследнікі егіпецкай контррэвалюцыі журналіст «НЧ» Алег Новікаў гутарыць з маскоўскім палітолагам, спецыялістам па Усходзе Маркам Васільевым.

— Ці было з'яўленне на вуліцах арміі прыхільнікаў Мубарака сюрпрызам для тых, хто займаеца сталым маніторынгам сітуацыі ў Егіпце?

— І так, і не. Спрадычныя вулічныя акцыі пратэсту выйшлі за рамкі ачаговых выступаў. Стала відавочна, што гаворка ідзе пра нацыянальнае паўстанне. Адначасова ўзнікла думка, што мы назіраем рымейк нядыўніх туніскіх падзеяў. Здавалася, што грамадства, сытае па горла 30-шо гадамі кіравання Хосні Мубарака, хутка прымусіць презідэнта ўцякаць у эміграцію. Аднак пазней ход падзеі змяніўся. Супрацтвастаянне набыло працяглы характар. У тым ліку таму, што нечакана ў рэжыму знайшліся прыхільнікі ў народзе, якія таксама пайшлі на вуліцы.

— Чаму ніхто не пралічыў тое, што ў Мубарака могуць знайсціся свае прыхільнікі, прычым у такой колькасці?

— Яшчэ ўчора ў палітычным плане цяперашнія прыхільнікі рэжыму былі дастаткова пасіўныя, адсутнічалі арганізацыйныя структуры, ім бракавала сістэмнага бачання сітуацыі ў краіне. Я думаю, яны нават ненавідзелі Мубарака. Выключэннем былі хіба што копты (хрысціянская меншасць). Увогуле, за 30 год усе прызыўчыліся, што ў Егіпце ўсё вызначае вертыкаль. А там апошнім часам адбываўся цікавыя працэсы, якімі галоўным чынам і цікавіліся эксперты. Нагадаю, што на восень у Егіпце прызначаны прэзідэнцкія выбары. Мубарак зброяўся сісці, аднак не спяшаўся называць прозвішча афіцыйнага пераемніка. Ішла кансалідацыя розных фракцый

Людзі баяцца, што з прыходам да ўлады «Братоў мусульман» єўрапейцы ўвогуле не захочуць адпачываць на Чырвоным моры. Па інерціі адзінай альтэрнатывай выступае Мубарак

апаратчыкаў вакол той ці іншай кандыдатуры. А калі начацца рэвалюцыя, усе палітолагі селі ў лужу. Дзяржаўныя інстытуты, за выключэннем войска, аказаліся паралізаваныя. Паліцыя разбеглася пасля першых сутычак з маніфестантамі, а кіруючая ў краіне Нацыянал-дэмакратычная партыя праства развалілася.

— Да якіх сацыяльных катэгорый населеніцтва належыць тыя, хто жадае захавання ў Егіпце статус-кво?

— Выдзяляюць як мінімум трох дастатковая вялікія групы насельніцтва, лаяльныя прэзідэнту, — турыстычны бізнес, насельніцтва Поўдня і копты. Акрамя таго, армія прыхільнікаў Мубарака папаўняеца за кошт часткі беднага насельніцтва вялікіх гарадоў (толькі ў Каіры такіх людзей мільён). У час кризісу яны аказаліся вельмі залежныя ад дзяржаўных праграм сацыяльнай падтрымкі і зараз вельмі баяцца вакууму ўлады — адзінай

крыніцы іх выжывання. З іншага боку, ніякіх палітычных ініцыятываў люмпен не праяўляе. Гэта неактыўная частка грамадства.

— Чалмутурыстычны бізнес вы разглядаеце як асобнага палітычнага акцёра?

— Калі мы кажам пра турыстычны бізнес, мы гаворым не толькі пра ўладальнікаў буйных гатэляў. Гэта цэлая індустрывя. Кожны год Егіпет наведвалі 15 мільёнаў турыстаў. У гэтай сферы працуе дзесяць працэнтаў насельніцтва краіны, якія хутка адчулу на сваёй скурье наступствы рэвалюцыі. За час бязладзя з-за адтоку турыстаў краіна страціла мільярд долараў. У карпаратыўнай сіядомасці занятых у турсектары бізнэсоўцаў хутка ўзнікла думка, што ва ўсім хаесе вінаватыя апазіцыянеры. Людзі баяцца, што з прыходам да ўлады «Братоў мусульман» ёўрапейцы ўвогуле не захочуць адпачываць на Чырвоным моры. Па інерціі адзінай альтэрнатывай выступае Мубарак і ягоны рэжым. Прычым абараніцы Хосні турраператары гатовыя сур'ёзна. Калі на экранах тэлебачання паказваюць прыхільнікаў Мубарака на вярблодах, трэба ведаць, што гэта не слянеправінцыялы. Гэта моладзь, якая раней звычайна тусавалася пад пірамідамі і зарабляла гроши на

тым, што фатаграфавала турыстаў у кампаніі тых жа самых вярблодаў. Не стала турыстаў — не стала працы. Прышлося сядлаць вярблода і ехаць змагацца.

— А што яшчэ за людзі з Поўдня?

— Жыхары паўднёвых правінцыяў. Для гэтых рэгіёнаў характэрны не толькі эканамічная адсталасць, аднак і вялікая актыўнасць ісламскіх экстремістаў. Кволы мір тут трываюцца за кошт прысутнасці войска і датаў з цэнтру. Верагоднасць пачатку грамадзянскай вайны для тутэйшых — не ўтопія, а абсалютна реальная перспектыва. Адсюль масавая праўладная пазіцыя. Натуральная, сваю ролю адгырае характэрны рэцыдыў нянявісці правінцыялаў да стаўцы.

— Копты таксама сталі ахвярамі рэвалюцыйных часоў?

— Думаю, што яны баяцца імі стаць. Зараз буйныя хрысціянскія кварталы патрулююцца фармаваннямі самаабароны. Вакол храмаў стаяць барыкады. Свой страх копты тлумачаць адсутнасцю прадказальнай будучыні ў выпадку прыходу да ўлады радыкальных ісламістаў. Нагадаю, што ў мінулым годзе ў краіне мелі месца пагромы хрысціян. Барыкады і патрулі — не толькі ахоўная рэакцыя. Праводзяцца маніфестацыі ў падтрымку Мубарака. Копці епіскап Александрыі адкрытым тэкстам кажа, што хрысціяне Егіпту патрабуюць, каб Мубарак застаўся. У крайнім выпадку яны згодныя на рэформы, аднак пад яго кантролем. Апазіцыя, у сваю чаргу, намагаецца заспакоіць хрысціянскую грамаду. Раней «Браты мусульмане» заявілі, што ў выпадку прыходу да ўлады яны гарантуюць хрысціянам тых ж правы, што і мусульманам.

— Ці здолее Мубарак зацягнуць новых саюзникаў у праўладную партыю?

— Гэта будзе залежаць ад фармату перадачы ўлады новому дэмакратычнаму абранаму ўраду. Калі ў хуткім часе адбудуцца выбары, афіцыйная Нацыянал-дэмакратычная партыя можа выиграць на страху перад пераменамі. Аднак наўрад ці ўдасца стварыць сталую сацыяльную базу з тых жа турраператараў. Іх падтрымка Мубарака вельмі сітуацыйная. Цалкам вярнуцца ў старыя часы ўжо немагчыма — гэта пачынаюць разумець усе. Відавочна, што вяртанне да нармальнага жыцця і стабільнасці зараз магчымае выключна праз пошук кампрамісу паміж палітычнымі апанентамі. А Мубарак не з'яўляеца кампраміснай фігурай.

▼ ЯНЫ ПРА НАС: ЗАМЕЖНАЯ ПРЕСА ПРА БЕЛАРУСЬ

Не выключана, зрешты, што і ў нас знойдудца людзі, якія запатрабуюць ад улады чагонебудзь беларускага. Напрыклад, павагі да апеннітаў падчас выбарчага працэсу. Але наўрад ці гэта менавіта тое, што трэба рэспубліцы цяпер, нават калі рабіць зніжку на вядомае жаданне любога аўтарытарнага рэжыму падчас выбараў прадэмансстрація ўласную дэмакратычнасць. Па-першое, у такіх настрой ў грамадстве няма падтрымкі. Па-другое, як ужо паказаў Лукашэнка сваёй гульней у паддаўкі, ліберальнасць дыктатара для тых, хто на яе купіўся, ўсё адно заканчваеца наручнікамі.

«Республіка» (Казахстан)

19 снежня — гэта вельмі трагічны момант для Беларусі. У ЕС абурнія, што спадар Лукашэнка прости ашукаў двух міністрай

замежных спраў єўрапейскіх дзяржаў, гледзячы ім у очы. Цяпер гэта пытанне нават не столькі рацыянальны палітыкі, колькі эмоцый людзей, якія абураны падманам і жадаюць паказаць, што гэтак рабіць нельга.

«Deutsche Welle» (Германія)

Паўтору малочнай вайны з Расіяй Лукашэнка наўрад ці жадае. Санкцыі ЗША і ЕС літаральна прыпераці Мінск да крамлёўскай сцяны. А там па-ранейшаму жадаюць толькі аднаго: павыкупляць рэнтабельныя беларускія прадпрыемствы, і чым мага танней. Таму і пачаў Лукашэнка вялікую прыватызацыю. 2011 год быў абелішчаны ў Беларусі «годам прадпрымальнасці». Гэта значыць, ён стане годам знішчэння сацыяльных скіраванасці беларускай эканомікі, росту бесправаў і няроўнасці. Аднак абавязціца пра гэта

вось так проста Бацька не можа — гэта было б прызнаннем паразы. Адгэтуль важная тактычная задача: замаскіраваць масавы распродаж. Адгюсю і публічны разнос, якога ў «Юнимилке», дарэчы, не спалахаліся. Тым часам, малако — не адзінай і не галоўной прыкметы таго, што Бацька саступае ціску прыватызатаў з Москвой. Так, у канцы мінулага тыдня ён прызначыў кіраўніком самай важнай стратэгічнай галіны — нафтакіміі — расійскага менеджэра Ігара Жыліна.

«Rosbalt» (Расія)

Шматлікія єўрапейскія лідары маюць спраўы з А.Лукашэнкам, але ў ЕС гэта прыніта рабіць таемна, не афішуючы дадзенныя сустрэчы, а не так адкрыта, як прэзідэнт Літвы Грыбыускайтэ, блытаючы публічную палітыку з прыватнай. Адносіны Літвы з Польшчай і Беларуссю вельмі

шкодзяць яе міжнароднаму іміджу і выклікаюць супраць Літвы грамадскую думку ў Еўрасаюзе.

«Economist» (Вялікабрытанія)

Тым часам афіцыйны Мінск, нягледзячы на ўсе чаканні сусветнай грамадскасці, намерай змякчыць сітуацыю не дэманструе. Эксперты ў Мінску адзначаюць, што ўпартасць Лукашэнкі ўжо выклікае раздражненне нават у Москвы, якая першапачаткова займала мякчэйшую пазіцыю, чым Брусьель і Вашынгтон. Глава МЗС РФ Сяргей Ляўру ўзвіў пра тое, што лічыць «непрымальнімі» арышты палітычных апанентаў Лукашэнкі. «Беларусь — наша братэрская краіна, стратэгічны партнёр, але гэта не значыць, што мы заплюшчым вочы на парушэнне асноўных правоў і свабодаў», — сказаў ён.

«Независмая газета» (Расія)

ЗАМЕЖЖА

▼ МІЖНАРОДНЫЯ НАВІНЫ

РАСІЯ. ВАЙНА ЗА ФЕЛЬДМАРШАЛА ПАУЛЮСА

Увалгаградзе набірае моц скандал вакол цэнтральнага ўнівермага (ЦУМ). У 1943 годзе гітлеравскі фельдмаршал Паўлюс быў узяты ў палон менавіта ў падвале будынка ўнівермага. Абласная адміністрацыя нечакана ўзгадала гэты факт і вырашила зачыніць краму, каб перарабіць ЦУМ у цэнтр патрыятычнага выхавання «Перамога». Камерсанты супраць. Яны звярнуліся з лістом да презідэнта Мядзведзева з просьбай умяшацца ў сітуацыю і перашкодзіць губернатару Анатолю Броўку зачыніць ЦУМ. Прыйдзіць яны спасылаюцца на тое, што за свае грошы адчынілі на адным з паверхоў ЦУМу басплатны музей, які прысвечаны абставінам узяцця Паўлюса ў палон. Аўтары звароту ўпэйнены, што губернатар агучыў ідэю зачынення ўнівермага, не задумваючыся пра наступствы, падазраюць, што ён увогуле жадае прыватизацыю нерухомасці. Прадпрымальнікі прапануюць знайсці для патрыятычнага цэнтра «які-небудзь гадамі пустуючы будынак, дзе не вядзеца нікай гаспадарчай дзеяніасці». Чым усё гэта закончыцца, цяжка сказаць, але Крамлю дакладна не падабаецца, што яго прадстаўнік выклікае рост негатыўных настроў на адрас прэзідэнцкай вертыкалі.

Па матэрыялах расійскай прэсы

ПОЛЬШЧА. ЛІБЕРАЛЫ ПАТРАБУЮЦЬ ВЯРНУЦЬ ПОМНІК ЛЕНІНУ

Улады гораду Паронін, што ў Кракаўскім ваяводстве Малой Польшчы, вырашилі аднавіць помнік Леніну, які стаяў тут у часы камунізму. Самае смешнае, што горадам кіруюць лібералы з партыі «Грамадзянская платформа» (РО). Каменны Ульянаў ім спартрэбіўся выключна ў камерцыйных мэтах. Бацькі гораду пралічылі, што манумент правадыру пралетарыяту справакуе турыстычны бум. Такія разлікі будуюцца на канкрэтных апытах. Уладальнікі гатэляў кажуць, што турысты аваляюць камунізм, калі не відзіць помнік, які калісці стаяў тут і быў добра вядомы ва ўсёй Польшчы. Так здарылася, што менавіта ў Пароніне, які ўваходзіў да рэвалюцыі ў склад Аўстра-Венгрыі, у 1913-м і 1914 гадах жыў Уладзімір Ленін, тут ён правеў так званую «Жнівеньскую» нараду ЦК РСДРП. У 1948 годзе ў дзене, дзе праходзіла нарада, адкрылі музей, а ў горадзе ўсталявалі помнік. Пасля краху камунізму помнік разбурылы, аднак зараз падыходы да Леніна змяніліся. «Паронін у час капіталізму павінен выкарыстоўць свой маркетынгавы шанец», — кажа адзін з кіраўнікоў ваяводства. Гэта ідэя раскалаала малапольскую секцыю «грамадзянской платформы». Яе старая фракцыя ў часы «Салідарнасці» спрабавала падпалаць будынак музею.

Па матэрыялах «Lewica» (Польшча)

ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ. АСУДЖАНЫ ЛІДАР ШАТЛАНДСКИХ САЦЫЯЛІСТАЎ

Томі Шэрыдан, былы старшыня Шатландскай сацыялістычнай партыі (SSP), а зараз лідар групы «Шатландскі сацыялістычны рух», атрымаў трэх гады турмы. Томі асудзілі за тое, што ён казаў няправду на судзе падчас працэсу «Шэрыдан супраць газеты «News of the World». Журналісты «News of the World» аўбінавацілі сацыяліста ў забойстве былой жонкі і адкрыцці секс-клубу для свінгераў. Той працэс Шэрыдан выйграў, аднак пры гэтым паспей абраціць усіх. Сам Томі кажа, што стаў ахвярай змовы, у якой удзельнічаюць буржуі (уладальнік «News of the World» — вядомы алігарх Руперт Мэрдак) і былья сябры па SSP. Некалькі гадоў таму ў партыі адбыўся канфлікт, удзельнікі яго дасіль ненавідзіць адзін аднаго. Пакуль Томі будзе сядзець у турме, яго справу працягне жонка. Пра гэта Гэйл Шэрыдан заявила адразу пасля абавязчэння прысуду.

Па матэрыялах брытанскай прэсы

ФРАНЦЫЯ. РЭВАЛЮЦЫЯМ ПРЫДУМАЛІ НАЗВЫ

Утой час, як на берагах Ніла ідзе супрацьстаянне прыхільнікаў і праціўнікаў Хосні Мубарака, у французскай прэсе і на інтэрнэт-форумах разгарнулася палеміка наконт таго, як назваць падзеі ў Егіпце. У выніку апытаўня вырашана называць іх «папіруснай рэвалюцыяй». Аднак справа гэтым не аблежавалася. Французы вельмі спадабалася прыдумваць рэвалюцыям назвы. Такім чынам, калі раптам рэвалюцыя адбудзеца ў Францыі, яе назавуть «рэвалюцыя сіры», у Бельгіі — «пўная рэвалюцыя». Дарэчы, на думку палітолагаў, у Бельгіі сапраўды ў бліжэйшы час могуць пачацца цікавыя працэсы з-за ўрадавага кризісу. Эта засведчыла 50-тысячнае дэмантранцыя напрыканцы снегня.

Па матэрыялах «Le Monde» (Францыя)

► ЭКАЛОГІЯ

ЧОРНАЕ ЗОЛАТА АРКТЫКІ

Алег НОВІКАЎ

Зялёныя ўсёй планеты раз'юшаныя: канцэрн «British Petroleum» (BP) — нафтавы гігант, адказны за экалагічную катастрофу ў Мексіканскім заліве, — збираеца пачаць нафтаздабычу ў расійскай Арктыцы.

14 студзеня СМИ нечакана паведамілі пра тое, што «Роснефть» і BP дамовіліся пра стварэнне стратэгічнага альянсу. Праз тыдзень, 26 студзеня, абедзве кампаніі падпісалі дамову пра партнёрства для сумеснага засвялення вуглевадародаў у расійскай частцы Арктыкі.

Паводле дамовы, згаданая кампанія ствараюць сумеснае прадпрыемства, якое будзе займацца геалагічнай разведкай і эксплуатацыяй трох перспектывных нафтагазаносных участкаў на шельфе Карскага мора. Тут, як адзначае расійскае Міністэрства прыродных рэсурсаў, знаходзіцца 37,4% усіх патэнцыйных запасаў вуглевадародаў на кантынентальным шельфе Расіі.

Навіна пра стварэнне картэзу — нібыгта гром у ясны дзень. Усе быўлі ўпэйнены, што пасля аварыі на платформе Deepwater Horizon у мексіканскім заліве ў 2010 годзе рэпутацыя BP пахаваная надоўга.

Пра маштабы экалагічнага злачынства BP кажуць лічбы. Пасля аварыі ўзнікла нафтавая пляма акружнасцю ў 965 кіламетраў. Яна стварыла пагрозу пляжам і раёнам рыбалоўнай здабычы, якія адыгрываюць найважнейшую ролю ў эканоміцы прыбрэжных штатаў ЗША. Велізарная шкода нанесеная прыродзе рэгіёна. Навукоўцы кажуць, што разліў нафты ў Мексіканскім заліве негатыўна падзілываў на хуткасць Гальфстриму і на надвор'е ў ўсёй Еўропе.

5 студзеня 2011 года ўрадавая камісія ЗША, створаная па ініцыятыве презідэнта Абамы, назвала адной з прычынаў катастрофы скарачэнне кампаніяй BP і яе партнёрамі сродкаў на бяспеку здабычы нафты.

Як сказаў Майк Чайлдс, лідар руху «Сябры зямлі»: «З улікам наступстваў катастрофы ў зоне Мексіканскага заліва, BP па праву заслужыла першы прыз у намінацыі «галоўны вораг прыроды». Спартрэбіца некалькі гадоў, каб кампанія магла пазбавіцца гэтага іміджу». Так яно, здаецца, нейкі час і было. Напрыклад, у снежні мінулага года ўрад Грэнландыі адмовіў BP у праве здабываць нафту ў сваіх тэрыторыяльных водах.

Але дзякуючы контракту з «Роснефть» «British Petroleum», падобна, выкруцілася.

Эколагі рыхтуюцца пратэставаць. Для іх прынцыпова не толькі не пусціць кампанію з такой

рэпутацыяй у Арктыку, важна не стварыць прэцэдэнт здабычы нафты ў полюсных шыротах.

Эколагі адзначаюць: «Эксплуатацыя нетраў Арктыкі павінна быць забаронена, паколькі Арктыка — унікальнае месца, дзе захавалася першапачатковая прырода. Гэта прыродная сістэма вельмі ўразлівая і далікатная, і наша задача — шукаць сродкі яе абароны, а не разбурэння».

Дакс Лавергроў, прадстаўнік брытанскага філіялу міжнароднага фонду дзікай прыроды, папярэджвае, што эксплуатацыя нафтавых запасаў у Арктыцы яшчэ больш складаная, чым у Мексіканскім заліве. У Арктыцы значна менш способаў аператыўна рэагаваць на аварынныя сітуацыі. Напрыклад, менш магчымасці прыцягнуць у выпадку надзвычайнага становішча аварыйных судны, таму што навігацыя ў Карскім моры доўжыцца толькі 3-4 месяца на год. Эколагі таксама выступаюць супраць прац на шельфе, пакуль не будуть ліквідаваныя прабелы ў ведах пра мясцовую экасістэму і не будуть створаныя эфектыўныя механизмы барацьбы з разлівам нафты.

У экалагічных арганізацыях адзначаюць, што ліцэнзійныя участкі знаходзяцца ў непасрэднай блізкасці ад некалькіх аховаваемых тэрыторый, напрыклад, нацыянальнага парку «Руская Арктыка». Парк уключае падзеннікую тэрыторию архіпелага Новая Зямля, тут знаходзяцца найбуйнейшыя ў паўночным паўшар’і птушныя колоніі, колоніі маржоў, а таксама адзін з найважнейшых арэалаў папуляціі белага медведя.

Эколагі ўжо дзейнічаюць. Перш за ўсё, яны звярнуліся да юрданікаў ацікі «British Petroleum». Іх пасланне наступнае: як вы можаце дазволіць дырэктару інвеставаць вашы грошы ў новыя праекты, пасля таго, як кампанія праматала 20 мільярдаў долараў на Deepwater Horizon? Усяго кампанія павінна выкласці за ачыстку заліва 40 мільярдаў.

Доля авантuryзму тут ёсць. Вось што піша пра матывы ўладальнікаў кампаніі брытанскага выданне «Chatham House»: «Цяпер, ва ўмовах праблем, якія зваліліся на кампанію, «British Petroleum» вырашила пайсці на новыя істотныя капіталаўкі ў Расіі. Крытыкі BP угледзелі ў гэтым роспач, якая выклікана праблемамі кампаніі ў Мексіканскім заліве».

У амерыканскім сенате тым часам кажуць, што тут не абышлося без карупцыі. «Не маю зразумець, як рускія даверыліся BP, пасля таго, як катастрофа ў Мексіканскім заліве абышлася амерыканцам у мільярды долараў», — кажа адзін з сенатораў. Адначасова амерыканскія палітыкі прапануюць дзеля жарту перайменаваць «British Petroleum» у «Петролеум Вялікі».

На шчасце абаронцаў Арктыкі, у праекта BP — «Роснефть» узімка шмат арганізацыйных і прававых недапасаванняў. 27 студзеня кансорцыум AAP (саўладальнікі ТНК-BP — дачынай кампаніі «British Petroleum»), звярнуўся ў Лонданскі суд з просьбай прыпыніць працу на арктычным шельфе. Акцыянеры AAP кажуць, што іх «кінулі». Паводле дамовы, усе свае праекты ў Расіі, а таксама на Украіне, партнёры брытанскай кампаніі рэалізуюць толькі праз ТНК-BP. 2 лютага суд вынес рашэнне пра прыпыненне дамоўленасці паміж «Роснефтью» і BP.

Але радаваща эколагам рана. На ўрад ці канцэрны так проста адмовіцца ад ідэі, у якую ўжо інвеставалі шмат грошай і рэсурсаў.

Акрамя таго, сваё вока на арктычную нафтавую паклалі іншыя кампаніі. Усё той жа «Chatham House» адзначае: «Стагодзе лёгкадаступнай нафты прайшло, і нафтавы бізнес XXI стагодзія паказвае, што дзеля пошуку нафты і газу неабходна ўступаць у рызыкоўную партнёрскія адносіны з нестабільнымі палітычнымі рэжымамі, дзейнічаць у шырокіх і вельмі складаных прыродных умовах».

ЮБІЛЕЙ

КАМЕДЗІ РЭЙГАН

Алег НОВІКАЎ

6 лютага ў ЗША адсвяткавалі 100-ю гадавіну з дня нараджэння Рональда Рэйгана. Рэйган увайшоў у гісторыю не толькі як прэзідэнт, які перамог «Імперыю зла». Яшчэ пры жыцці ён праславіўся як палітык з выключным пачуццём гумару.

Спадчыну Рэйгана ў гісторыі Штатаў цяжка пераацаніць. Не дзіўна, што да стогадовага юбілею Рэйгана пабачылі свет шмат прысвечаных яму кніг, артыкулаў і мемуараў. Іх аўтары ўзгадваюць таксама і рэйганаўскі гумар, які быў важнай часткай ягонага палітычнага стылю.

Рэйган, безумоўна, ад нараджэння меў добрае пачуццё гумару. Класікай сталі менавіта ягоныя спонтанныя рэплікі, якія ён складаў амаль на ўзоруні інстынкту. Напрыклад, у 1981 годзе, калі на Рэйгана быў зроблены замах, апрытомнейшы ў шпіталі, ён найперш запытаў у дактароў: «Спадзяюся, вы тут усе распубліканцы?»

Рэйганазнаўцы адзначаюць, што значэнне гумару ў публічным жыцці Рэйгана цалкам зразумеў, калі пісаў сцэнары для выступаў на радыё, тэлесцэны для сваіх прамоў у якасці актыўіста акцёрскага прафсаюзу, занатоўкі для спартовых каментарыяў.

Нельга не згадаць, што Рэйган расказваў свае жарты як сапраўдны акцёр — адбілася школа Галівуду. Ён шырока ўсміхаўся, заўжды вытрымліваў патрэбную інтанацыю, адчуваў дынаміку настрою у аўдыторыі, імправізаваў.

Напэўна, упершыню гумар Рэйгана краіна ацаніла ў 1968-м. У той час ён быў губернатаром Каліфорніі. Неяк яму прыйшлося сутыкнучца на вуліцы з маніфестацый студэнтаў хіпі. Калону ўзначальваў валасаты хлопец з транспарантам «Make Love, Not War» (англ.: Рабі каханне, а не вайну). Рэйган паглядзеў на надпіс, пасля на хлопца і сказаў: «Наўрад ці ты можаш рабіць нешта іншае».

Другі жарт з яго каліфарнійскага жыцця звязаны з дыспутам з тымі ж студэнтамі хіпі. Яны казалі, што Рэйган надта стары і таму не разумее генерацыю, якая вырасла ў эру атамнай бомбы і палётаў ракет у космас. «Так, — прызнаўся Рэйган, — у нас не было ракет і бомбаў. Мы прыдумалі іх».

З часам палітык ператварыў свае жарты ў сваіго роду сапраўдную зброю.

Ён занатоўваў праколы сваіх праціўнікаў, каб пасля выставіць іх на смех. У 1984 годзе на Нацыянальнай канвенцыі кандыдат ад демакратаў Уолтэр Мандэйл назваў рэйганаўскі ўрад «урадам амнезіі». Адказ не прымусіў сябе доўга чакаць. На першай жа сустэрэчы з журналістамі Рэйган сказаў: «Тут я чую, што мой урад абінавацілі ў амнезіі. Якая хлусня! Дарэчы, я забыў, хто гэта сказаў».

Калі яго крытыкавалі, ён адказаў харектэрнымі жартамі або анекдотамі, якія цалкам разбурали аргументацыю апанента і пераводзілі сімпатіі публікі на яго рэплікі.

Так, у 1983 годзе на адным з мітынгаў у адказ на вельмі тады папулярнае пытанне апанента «Што вы думаеце аб праблеме выживання чалавечства ў атамнай вайне?» Рэйган распавёў анекдот пра старога, які трапіў у кампанію спецыялістаў па атамнай энергетыцы. На іх пытанне, дзе б стary хадеў знаходзіцца падчас атамнага выбуху, той адказаў: «Усё роўна, дзе. Галоўнае, каб я мог сказаць — Ух ты! Што гэта!» Анекдот Рэйгана быў устрыніты лепш за доўгія і нудныя прамовы ягоных праціўнікаў.

Рэйган надаваў вялікае значэнне самаіроніі. Такім чынам ён выбіваў глебу з-пад ног сваіх крытыкаў, забіраючы іх любімымі тэмамі. Ён часта і ахвотна смяяўся са свайго саліднага ўзросту. «Калі я быў хлопцам, перамагчы на прэзідэнцкіх выбарах было значна лягчэй. Тады ў складзе ЗША было толькі 13 штатаў», — неяк сказаў прэзідэнт.

Аднак рэйганаўскі гумар быў сродкам не толькі абарончым, але і атакуючым.

У 1980 годзе, у пачатку трэцяга туру дэбатаў кандыдатаў у прэзідэнты, Рэйган з'явіўся ў зале і, са здзіўленнем паглядзеўши на свайго візіві Джымі Картера, сказаў: «Блін, зноў ты!»

Падчас першай сустэрэчы з Гарбачавым у Жэневе ён спачатку распавёў Міхailу Сяргеевічу вядомы ў часы сухога закону савецкі анекдот пра двух алкашоў,

якія стаяць у чарзе па гарэлку. Аднаму з іх гэта надакучыла, і ён адправіўся забіваць Гарбачава. Але праз нейкі час вярнуўся, бо чарга жадаючых забіць Міхайл Сяргеевіча аказалася даўжэйшай.

Калі зайшла размова пра адаптацию рэйганаўскіх жартаў у СССР, нельга не згадаць гісторыю, якая адбылася 13 жніўня 1984 года. Падчас рэпетыцыі выступу на тэлебачанні Рэйган пажартаваў, сказаўшы з трывуны: «Дарагі амерыканцы! Толькі што я падпісаў законопраект, які назаўсёды пакончыц з Расіяй. Мы пачынаем яе бамбіш прац пяць хвілін». Запіс нейкім чынам стаў публічным. У нас жарт не зразумелі і доўгі час згадвалі яго як ілюстрацыю каварных планаў Вашынгтону развязаць атамную вайну.

Яшчэ ў часы прэзідэнцтва Рэйгана палітычныя тэхнолагі аддавалі належнае гумару. У тэкстах усіх наступных прэзідэнтаў аваізкова можна сустрэць пару-тройку жартаў. Клінтан, Буш і Буш-малодшы нават самі спрабавалі жартаваць. І часам у іх гэта атрымлівалася. Аднак гэта не быў гумар ад душы. Рэйганаўскі гумар ствараў атмасферу камфорту кампаніі добрых знаёмых.

Напрыканцы прывяду яшчэ некалькі культавых жартаў ад вялікага палітыка: «Я заўважыў, што ўсе, хто выступае за аборты, ужо нарадзіліся»; «Я даў загад — тэрмінова разбудзіць мяне ў выпадку пагрозы нацыянальнай біспеды. Нават калі я буду на пасяджэнні ўрада». А ў 1966 годзе на пытанне журнالістаў, якім губернатарам Каліфорніі ён хоча быць, Рэйган адказаў: «Я не ведаю. Я ў кіно ніколі не быў губернатаром».

ПАЛІТЫКІ ТЫДНЯ

НІК ГРЫФІН

Па словах лідара Брытанскай нацыянальнай партыі (BNP), 5 лютага ў краіне пачалася эпоха «грыфінізацыі». На тое, па меркаванні Ніка, ёсць дзве прычыны. Па-першое, напярэдадні ў горадзе Лутоне адбылася масавая дэманстрацыя ягоных прыхільнікаў, якая закончылася бойкай з тутэйшымі эмігрантамі-мусульманамі. Па-другое, прэм'ер-міністр Дэвід Кэмеран выступіў з прамовай пра крызіс палітыкі «мультыкультуралізму» (права кожнай этнічнай камуні на рэлігійна-культурную аўтаномію). Як лічыць Кэмеран, нацыянальныя камуні ў выніку аказываюцца ізаляванымі, у грамадстве адсунтаюць агульныя каштоўнасці. Выйсцем з сітуацыі, на думку Кэмерана, мае быць стварэнне агульной нацыянальнай ідэнтычнасці. Канкрэтным крокам ураду будзе падтрымка камунальных праектаў, у якіх удзельнічаюць прадстаўнікі розных этнічных і рэлігійных груп. Грыфін, зразумела, так не думае. Ён абяцае, што бліжэйшым часам BNP скажа сваё слова. Незалежныя палітолагі, між тым, мала вераць у тое, што Грыфін стане кумірам мас. Кэмеран пры ўсім жаданні не здолыны хутка змяніць палітыку «мультыкультуралізму», якую Вялікабрытанія праводзіць ужо 30 год.

НІКАЛЯ УЛО

Журналіст, які быў вядучым французскай версіі праграмы «Дзікая прырода», нечакана стаў адным з фаварытаў будучай прэзідэнцкай кампаніі. Нягледзячы на тое, што ён сышоў з тэлебачання яшчэ ў 1990-я гады, публіка панешашу яго любіць. Не дзіўна, што журналіста марылі ў свой час займець у сваіх каманды і права, і левыя. Так, Жак Шырак прапанаваў Уло пасаду міністра экалогіі. У 2006 годзе ў інтэрнэце быў створаны сайт прыхільнікаў вылучэння Уло кандыдатам у прэзідэнты. Зворт

да журналіста з заклікам стаць кандыдатам падпісалі 740 тысяч чалавек. Нікаля заклік прайгнараваў. Увогуле, Уло доўга не мог вызначыцца, ад якой фармацыі яму ісці ў палітыку, пакуль нарэшце не далучыўся да Зялёных. Апошняя спачатку віталі з'яўленае ў сваіх шэррагах такога вядомага дзеяча. Зарат, аднак, відавочна, што Нікаля можа парушыць іх планы. Раней Зялёныя збраліся высунуць на пасаду прэзідэнта ў 2012 годзе еўрадэпутата Еву Джалі. Аднак дадзеныя апошніх аптымінняў сведчаць, што французы хацелі 6 бачыць кандыдатам ад эколагаў не Еву, а Нікаля, якому аддалі перавагу 61 працэнт аптымінкам (кандыдатуру Евы падтрымалі толькі 30 працэнтам). Тоэ ж самае адбываецца ў партыі. Тут лічбы наступныя: 64 працэнты — за Нікаля і 34 працэнты — за Еву. Чым усё гэта скончыцца, пакуль не вядома. Варта згадаць, што раней кандыдаты ад Зялёных таксама карысталіся падтрымкай электратару. Але як толькі прыходзіць дзень выбараў, больш за 5 працэнтаў яны не набіралі.

ФАЎЗІЯ БАЙРАМАВА

Лідар руху за незалежнасць Татарстану, вядомая ў краіне пісьменніца, выступіла з рэзкай крытыкай улад. Яна апублікавала свайго роду маніфест, які можа каштаваць ёй волі. У маніфесце Фаўзія заяўляе, што «расійскія ўлады праводзяць прыгнёт татарскага народа». Пра гэта, па меркаванні Байрамавай, сведчыць «забарона на вывучэнне татарскай мовы ў старых класах школы». Дастанася ад Фаўзіі і татарскім прэзідэнтам за тое, што яны далі згоду на рэстаўрацыю рускага горада Свіяжска насыпераць таму, што археолагі даказалі — на месцы Свіяжска ў часы Залатой Арды была татарская слабада Зяяда. Напрыканцы Байрамава заклікала ўсіх татар не давяраць уладам і службам. Фаўзія Байрамава ўжо мела праблемы з законам з-за сваіх выказванняў. Год таму яна была асуджана на адзін год умоўна за распальванне міжнацыянальнай розні і за распаўсюджванне тэксціў радыкальнага характару. Пракуратура рэспублікі ўжо абыцца праверыць, ці ёсць у новым маніфесце экстремісцкія выказванні. Калі так, то ўмоўны год Фаўзіі можа стаць рэальным.

ЦІКАВА

АРАБСКАЯ ДЖЭЙНОСТЬІН

ЖАНОЧЫ ДОСВЕД УЗБУНТАВАНАГА ЕГІПТА

Марыя МАРТЫСЕВІЧ

У верасні 2010 года часопіс «The Foreign Policy» апублікаваў рэйтынг найгоршых дыктатараў свету. «Хіба бываюць найлепшыя?» — здзівіліся беларускія блогеры, але рэйтынг сумленна перадрукавалі. Чытаючы яго, я знаходзілася ў ЗША, у кампаніі 40 пісьменнікаў з розных куткоў планеты. Я супаставіла спіс нашай групы са спісам дыктатараў і выявіла, што ў атрыманым такім чынам рэйтынгу прыгнечаных творцаў заходжуся на апошнім — чацвёртым месцы (Аляксандар Лукашэнка, нумар 22).

На трэцім месцы размясцілася абаяльная Бээрлі Прэрэд-Рэга з Венесуэлы (Уга Чавес — нумар 17 у дыктатарскім спісе). У дзень нашага знаёства, пачуўшы ад мяне змоўніцкае: «Я з Беларусі», — Бээрлі па-змоўніцку ж расмяялася і промовіла: «Аміга!» — са стомленай іроніяй, уласцівай многім тутгашнім аматарам пагаварыць пра нашага «сеснароднаабранага». Першае месца (Махмуд Ахмадзінеджад, нумар 8), належала кінасцэнтарыстыцы Фарангіз Сіягпур з Ірану. Перад паездкай у ЗША 27-гадовая дзяўчына прадала машыну і іншую каштоўную маё масць. Яна са здзіўленнем адразгавала на маё пытанне, ці збіраецца яна вяртацца на радзіму.

А вось на другім месцы атабарылася герайні майго артыкула — трываліці гадавая Гада Абдэлааль, пісьменніца з Егіпта. Да свайго сораму, толькі пазнаёміўшыся з ёй, я даведалася, што сёння найстарэйшай дзяржава Ніла — адна з сумнавядомых у свеце дыктатур, а 82-гадовы Хосні Мубарак занесены ў ганебны спіс дыктатараў пад нумарам 15.

«Фэйсбучная змагарка»

Менавіта так, з іроніяй, акрэслівае Гада свой удзел у Егіпецкай рэвалюцыі. На яе акаўніцтве сацыяльныя сетцы падтісана прыкладна 5 тысяч карыстальнікаў. Магло быць болей, але сістэма не вытрымлівае. Мяне Гада падтісала «па блаце», як асабістую знаёмую яшчэ ў верасні. І цяпер, у студзені 2011-га, мая стужка навінаў рэгулярна стракаціць вяззю яе заклікаў, абвестак, меркаванняў. Я і ўяўвіць сабе не магла, што ўсё абернеца менавіта так, і ў дні, калі гэтай вязі не будзе з'яўляцца ў інтэрнэце, я з хваляваннем пачну глядзець прямую трансляцыю тэлеканала «Аль-Джазіра»...

Сярод усіх пісьменніц, якія пасябравалі міжсобку цягам праграмы (і жыхаркі недэмакратычных краінаў, і прадстаўніці дэмакратычнага свету), Гада — самая вялікая зорка. Прычым як у нашай групе ў ЗША, так і дома, у Егіпце.

Любімая справа егіпецкіх дзяўчын — змяшэнне стыляў. Гада Абдэлааль у Чайна-таўне Сан-Францыска

У Амерыцы яна, да жаху некаторых амерыканцаў, прынцыпова насліла хіджаб, хоць законы ісламу ў яе краіне дазваляюць не рабіць гэтага («Гэта мой персанальны выбар!») і актыўна ўдзельнічала ва ўсіх публічных дыскусіях на тэму «Іслам у сучасным свеце», у кульминаціі якіх гарэзліва высоковала з-за стала ці трывуны, паказваючы амерыканцам свае джынсы («Усе дзяўчыны ў Егіпце так ходзяць!»). Паездка літаратараў на галоўнае радэ штату Айва ператварылася ў прыгодніцкі фільм пад назвай «Правядзі на ранча дзяўчыну ў хіджабе». Як на тое, рада прызнаўчыі на балочку для народа Амерыкі дату 11 верасня, увесе тыдзень напярэд дні па галоўных каналах краіны ішлі добраць, паліціці ці не паліці Каран, і менэджеры літаратурнай праграмы некалькі разоў настойліва парапілі Гадзе не ехань («Мы не зможем абараці цябе»). Але гордая егіпцянка сказала, што мае права, бо для яе, замежніцы, радэ — экзотыка, і тады група пачала прыдумваць, чым іншым, апроц хусткі, закрыць яе валасы (аргенцінка: «Я знайшла табе кепку! Будзеш, як фермер!!!»).

На радзіме Гада трэці дні на тыдзень працуе фармацэўтам у адной з аптэк маленъкага гарадка ў дэльце Ніла (дзве гадзіны ад Каира), а астатні час бавіць напісаннем калонак для газет ды часопісаў, раздаваннем інтэрв'ю і сустрэчамі з літагентамі, выдаўцамі і прадзюсарамі. Гада — літаратарка, якая адкрыла свой талент з дапамогай блогінга. Яна — новы феномен маладога Егіпта, кожа пра яе заходнія прэсы. Прыкладзі, як інтэрнэт перавярнёў жыццё ў 80-мілённай краіне.

Што да асабістага жыцця, то Гада — тыповая маладая жанчы-

леннем «бісмілах» («У імя Аллаха») мусульмане пачынаюць важную для іх справу. Схаваўшыся пад англамоўным нікам Bride (Невеста), Гада ўзілася ў сатырычнай форме апісваць пыхлівых неадукаваных жаніхоў, якіх прыводзілі ў яе дом сваі. «Ты апісала ўсіх дзесяць?» — сказала я, прачытавшы англійскі пераклад кнігі. «Ха! Дзесяць! Іх было ста дзесяць! Гэта толькі самыя калагрытныя выпадкі! Ты не ўяўляеш, які там сабраўся паноўтыкум».

Але аўтак сатыры ў кнізе Гады — не егіпецкія няздары мужчынскага полу, а тыя традыцыйні, якія робяць дзяўчыну пасёнай удзельніцай шлюбу. У кансерватыўных мусульманскіх асяроддзіах асноўная місія жанчыны — выйсці замуж і нарадзіць дзяцей. Але незамужняя дзяўчына не можа замужца актыўным пошукам будучага мужа — гэта непрыстойна. Рытуал шлюбовання пачынаецца з того, што сваты з жаніхом прыходзяць у гасцёню сям'і патэнцыйнай нязвесты і абсідаюць такія харэтаўныя ўсходнія канапы, якія можна сустрэць і ў Беларусі. Прыкладна гадзіну абедзве сям'і робяць выгляд, што проста міла гутараць. За гэты час маладыя людзі павінны прыняць рашэнне, ці ствараць ім сям'ю.

Добра, што ў Егіпце дзяўчына мае законнае права не толькі на сіць джынсы, але і на суперак волі бацькоў адмовіць жаніху, калі той не спадабаўся. «Вы нават на пікнік разам не пойдзете з чалавекам, якога бачыце ўпершыню ў жыцці. Што ўжо казаць пра замуж?» — абураещца Гада. Усіх сваіх кавалераў яна з бацькоўскай гасцёўні выгнала. Тое самае, на радасць чытчам, прарабіла яе лірочная герайні ў інтэрнэце.

Блог атрымаў шалённую папулярнасць і падтрымку жанчын усяго арабскага свету: «Невеста, ты піша праўду. У мяне — тое смае!» — такіх водгукаваў Гада тысячы. Каментуюць яе і мужчыны, якія кажуць, што падтрымліваюць сваіх сясцёр у іх нежаданні звязаць лёс з выпадковымі людзьмі.

«У Егіпце больш жанчын, чым мужчын»

Так піша Гада пра гендэрны крызіс у краіне. «Гэта бяспрэчны факт, — працягвае яна, — няхай хлуслівая дзяржаўная статыстыка сцвярджае, што нас пароўн. (...) Чаму? Я раскажу вам. Проблема ў тым, што жанчыны нараджаюць дзяцей, пакуль не з'яўліша хлопчык. Вы самі ведаецце багата сем'яў, дзе чатыры сястрычкі і брацік, пяць сястрычак і брацік... Жанчына цяжарыць да часу, пакуль яе муж-подзеўбень не зайдзе сына! Што такога карыснага ў сыне? Няясна. (...) Любы, хто вучыўся ў егіпецкім універсітэце, заўважаў: дзяўчут сярод студэнтаў болей. У майм універы на аднаго хлопца прыходзілася дзве дзяўчынны».

У вышніку, піша Гада, хлопцы знаюцца і паводзяць сябе як шайхі. Яны лёгкага атрымліваюць спадчыну і прамотаваюць яе (але ж, паводле традыцый, мусілі б утрымліваць

незамужніх сясцёр), а да выбару няўести падыходзіць з завышанымі патрабаваннямі. Безліч маладых егіпцян сёння застаецца «старымі дзеевамі». Што ёсьць ганьбой. «Чатырохгадовых хлопчыкаў пытаяцца, кім яны хочуць стаць, калі вырастуць. Дзяўчатага ж веку пытаяцца, якога яны хачэлі мужа. І калі яны вырастают і па розных прычынах не могуць гэтага мужа займаць — ім што, спаліць сябе?»

Энергія і сарказм стылю Гады абрацілі некаторых мужчын-чытчоў яе блогу: «Гэта непрыстойна. Мусульманка не мае права нават заікацца пра такія рэчы!» Калі ў пісьменніцы пытаяцца, ці не наўдачтвія жаніхі пісалі гэтыя каментары ў інтэрнэце, яна смеєцца: «Ды я б выйшла замуж за любога з іх, хто ведае слова «інтэрнэт!»

Уся гэта дзяўчая валтузня спараджае адно пытанне:

«Пры чым тут Хосні Мубарак?»

Шлюб у Егіпце — эканамічнае прадпрыемства. Жаніх не мае права сесці на канапу будучай цешчы да часу, пакуль не зможа прапанаваць абраниць «махр» — багата аbstalяваную кватэру, і «шабку» — дарагі ювелірны ўпрыгожанні. У краіне, дзе 90% працацольных мужчын — беспрацоўныя, закаханыя пары часта не маюць магчымасці ажаніцца. Менавіта таму пры дазволеным шматжонстве рэдкі мусульмані можа мець больш за адну сужэнку — кватэру траба купляць кожнай! (Некаторыя цынікі менавіта гэтым тлумачаць феномен «рускіх Наташаш», якія выходзяць замуж у Егіпет: славянскія дзяўчынаты папросту не ў курсе, што ім належыць «махр» і «шабка»). У гэтыя студзеніскія дні на плошчы Тахрыр не толькі бурчаць галодныя страунікі, але і граюць гармоны. Але маж сяброўка Гада вельмі расстроена тым, што адбываецца. Яна заклікае мітынгуюцца: «Спыніцеся!» Пратэсты не павінныя працягвацца, бо пад пагрозай жыццё рэвалюцынераў і дабрыць іх сем'яў.

Колы, адпаведныя нашым Саюзам пісьменнікам, не палічылі твор Гады за літаратуру. Яна піша егіпецкім дыялектам арабскай мовы, у той час, як літаратар павінен карыстацца чыстай, без дамешкай мовай Карану. «І ўвогуле, у мяне не сівых валасы і я — жанчына! Гэта непарацак!» — кіпіц Гада з пажылых крэтыкаў. Але яе папулярнасць ніяк не залежыць ад меркавання аксакалаў. Кніга «Хачу замуж!» вытрымала 11 пэравыданняў, была перакладзеная на некалькі ўсходніх моваў. У Еўропе і ЗША яна ўспрымаецца не як масавае чытво, а як маніфест памяркоўнага ісламскага фемінізму. Голос жанчыны, якая хоча вырашыць свой лёс сама. На Захадзе Гаду Абдэлааль параўноўваюць з Джэйн Остын, а яе кнігу — з «Дзённікам Брыджайт Джонс» Хелен Філдзинг. Хоць сама дзяўчына ніколі не чытала гэтых англійскіх пісьменніц. Што ж, здаецца, я маю для Гады падарунак на вяселле, якое абавязкова адбудзеца!

ФЕСТЫВАЛІ

ДОБРАЯ НАВІНА ДЛЯ «ТАЎКАЧЫКАЎ»

Анатоль МЯЛЬГУЙ

«Таўкачыкі» — традыцыйны беларускі фолк-фестываль, які абавязаны сваім узнікненнем і канцэртнаму жыццю аднаму чалавеку — музыканту і прадзюсару Юрыю Выдронку.

Фест меў статус незалежнага ўсю сваю гісторыю існаваў з фінансавай і арганізацыйнай дапамогі асоб і арганізацый, якія былі зацікаўлены ў развіцці нацыянальнай культуры, у пра-пагандзе песенай спадчыны нашага народа. «Таўкачыкі» займелі станоўчы водгук у прэсе, у асяродках прафесіяналаў і знаўцаў нацыянальнага фольклору як феномену сучаснага музычнага мастацтва. Не заўважаць яго ўплыў на сучасны фольклор у розных яго вымярэннях стала немагчыма. Вынікам папулярызацыі гэтай музычнай падзеі стала тое, што цяпер фолк-фест «Таўкачыкі» ад Юрыя Выдронка. Зімовыя святкі быў упершыню падтрыманы Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь.

Канешне, гэтая акалічнасць стала для Юрыя Выдронка, для яго аднадумцаў вельмі добрым падмуркам для рэалізацыі новых фестывальных ідэй. Но патранат Міністэрства культуры абышаў новыя магчымасці ў рэалізацыі даўніх задум Юрасія адносна захавання нацыянальных песенных скарбаў, а таксама распрацоўкі новых форм існавання і фіксациі нацыянальнага фольклору ў сучасных умовах. Але падтрымка дзяржавы незалежнага фесту магла азначаць і ціск на яго арганізатораў як па зместу фестывальных канцэртаў, так і па складу ўдзельнікаў. Тому многіх шматгадовыя наведвальнікі «Таўкачыкаў» з трывогай ішлі ў канцэртную залу Беларускай дзяржаўнай філармоніі з думкамі: ці не ператварыліся «Таўка-

чыкі», незалежны фолк-фэст, у «мерапрыемства» кшталту «Славянскага базару» ці «Даждынак»?

Але першыя ж акорды фэсту адкінулі нашы трывогі. Фармат фестывалю як вольнай канцэртнай пляцоўкі для презентацыі розных форм існавання беларускага фольклору не быў зменены. Традыцыйна для «Таўкачыкаў» фестываль распачаўся фолк-рокам з фірменным гучаннем этна-рок-шоў «UR'IA», што спалучалася з традыцыйнымі спевамі. Напоўніць залу Белдзяжфілармоніі незвычайнімі мелодыямі і гармоніямі, у якіх загучала традыцыйная песня «Шчодры вечар», дапамаглі Выдронку і яго гурту ўдзельніцы фольклорна-этнографічнага гурта з вёскі Ольніца Глускага раёна Магілёўскай вобласці. Далей эксперыменты працягнуліся яшчэ з большым драйвам, што адразу адбілася на настроі слухачоў. Яны з цікавасцю назіралі за пудоўнымі строямі, у якіх былі атранутыя артысты гурта «UR'IA». Як высветлілася пазней, гэтыя касцомы паводле здымкаў з фотаальбома Міхася Раманюка ўзоры давыд-гародніка-турскага строю XVIII-XIX стагоддзяў аднавіла ўдзельніца гурта і дызайнер Вольга Рыжкова. І яшчэ адна неспадзянка гэтага фестывалю: гурт «UR'IA» прадставіў свой абноўлены склад, які гэтым разам атрымаў сапраўднае музычнае «хрышчэнне». Яго цяперашнія ўдзельнікі ўпэўнена і якасна адыгралі рэпертуар, што быў створаны пад сталых прафесійных выканаўцаў, што цяпер па розных прычынах саступілі месца ў «UR'IA» больш маладым.

Ідэя інда-еўрапейскай часткі выступлення «UR'IA» палягала ў тым, каб пад мелодыю гурта, якая дала назыву аднаму з альбомаў — «Калі-чакра», — яшчэ раз прадэмантраваць слухачам непарыўную гісторычную сувязь індыйскай і беларускай культур. Пад незвычайна для еўрапейска-га слухача гарманізаваную і ры-

тмізованую канву «Калі-чакры» сваё харэграфічнае майстэрства прадэмантравалі ўдзельніцы гурта «Індывара» — адданыя прыхільніцы індыйскай культуры. Дарэчы, у адрозненне ад мінулага года, калі «Індывара» прадстаўляла ўзоры індыйскіх танцаў «сола», у гэтым годзе імі была створана сумесная з вакалісткамі «UR'IA» харэграфічная кампазіцыя стылю Бхаратаніцця. Яркае па каляровай гаме, дынамічнае музычнае шоў з вялікім захапленнем было сустэрта слухачамі аплодысментамі.

Многія прыхільнікі і наведвальнікі «Таўкачыкаў» ведаюць іх унікальную асаблівасць — у праграме фэсту абавязкова будзе прадстаўлены ўзоры аўтэнтычнай народнай творчасці, з якімі нельга пазнаёміцца ні на іншых фестывалях, ні з праграм радыё, ні на тэлебачанні. Распачаць фестывальныя зімовыя святкі было даручана мінулагоднім ўдзельнікам «Таўкачыкаў на Дзяды» — фольклорнаму ансамблю сярэдняй школы №3 горада Мінска пад кіраўніцтвам С. Яфімавай. І хоць «школьныя» калядкі былі ўзноўлены паводле этнографічных крыніц, дзіцячая непасрэднасць і яскравасць не маглі не расчуліць сэрцы слухачоў, якія шчырымі аплодысментамі аддалі належнае маленъкім каля-

доўшчыкам. Адзін за аднымі на сцэну выходзілі этнографічныя гурты з вёсак Закальное, Обын Любанская раёна Мінскай вобласці, Дуброва Глускага раёна Магілёўскай вобласці.

Стала відавочна, што гэтым разам арганізаторамі фэсту была зроблена не толькі своеасаблівая панарама народнай творчасці, а сапраўднае спеўнае спаборніцтва, ці, паводле сучаснай тэрміналогіі, батл этнографічных гуртоў!

Бо кожны з іх адстойваў выкананыя гонар свайго рэгіёну, імкнуўся давесці прыдзірлівай сталічнай публіцы сваю адметнасць і непаўторнасць. Таму калядныя спевы суправаджаліся старожытнымі абраадамі з нязменнымі героямі народнага эпасу — Зvezдараом, Казой, Мядзведзем, вясёлымі калядоўшчыкамі з пачастункамі, гульнямі, спевамі і тэатралізаванымі сцэнкамі.

Светлыя твары простых жанчын, што з такім захапленнем спявалі для мінчан песні сваіх матуль і бабуль, яшчэ раз нагадвалі пра нашу адказнасць за захаванне агульной нацыянальнай спадчыны.

Сапраўдны фурор на гэтым фестывалі здзейсніў фольклорны гурт «Мотальскія суседзі» пад кіраўніцтвам Эльміры Каткавец. Сапраўды, шчырымі і вынаходлівымі мотальцы пацвердзілі высно-

вы, якія ў сваім рамане «Пакутны век» зрабіў Васіль Якавенка. Пісьменнік адзначыў: жыхары Моталія, якія «лічылі сябе грамадзянамі Вялікага Княства Літоўскага... у зносінах з шырокім светам вызначаліся добрым норавам і кемлівасцю...» Цікава, што ў складзе «Мотальскіх суседзяў» шмат моладзі, яна, відавочна, шануе сваю спадчыну, якая мае сваю палесскую адметнасць як у мове, так і ў мясцовай трактоўцы агульнабеларускіх фольклорных каранёў.

Міжнародны статус фестывалю заўсёды надавалі госьці, якія ў розныя гады правядзення фестывалю завітвалі да нас з Польшчы, Украіны, Літвы. Гэтым разам еўрапейскі кантэкст канцэрта ўзмініла сваімі меладычнымі спевамі чароўная госьці «Таўкачыкаў» са Швецыі — спявачка Сафія Юліусдотэр (Sofia Jliusdotter), якая пазнаёміла слухачоў з фольклорнымі напевамі гэтай суроўай, але прыгожай паўночнай краіны, а таксама выканала некалькі найгрышай на шведскай флейце. Яе надзвычай высокі голос і вытанчаныя лірычныя мелодыі выклікалі сапраўдныя авацы беларускіх слухачоў.

Па традыцыі, сцэна фестывалю была аддадзена сталым і маладым фолк-мадэрн-гуртам, якія прадставілі разныя адгалінаванні гэтага папулярнага ў Беларусі музычнага накірунку. Сваю праграму слухачам прадэмантравалі ўдзельнікі гурта «ALTANKA». Трэба заўважыць больш дасканалае вакальнэ ўвасабленне кампазіцый, а таксама беларускую мову, якую пачаў выкарыстоўваць фронтмэн «ALTANKA» Дэмітрый Лук'янчык падчас вядзення канцэрта. Акрамя гэтага, наведвальнікі фестывалю зноў аплодысментамі адзначылі вітуознае выкананчае майстэрства музыкантаў гурта.

Цэльнае ўражанне пакінуў пасля свайго выступлення і гурт «ВЕТАХ». Адразу было бачна, што музыканты зацікаўлены ў тым, каб пра «ВЕТАХ» казалі як пра стыльную фолк-каманду, як у сцэнічных касцомах, так і па рэпертуару. Заставацца пажадаць цікавым выканануць больш актыўна ўдзельніцаў на фэстах і канцэртах дударскай тэматыкі (у складзе гурта два дудары), а таксама адмаўляцца ад рэпертуарных штампаў, шукаць сваю непаўторную тэматыку на сучаснай фольклорнай сцэне.

Як заўжды, фестываль «Таўкачыкі» ад Юрыя Выдронка. Зімовыя святкі завяршыліся на рок-хвалі. Яе «нагналі» ў залу Дзяржаўнай філармоніі вядомы фолк-рок-гурт «Бан-Жвірба» з Гомелю і сам Юрий Выдронак са сваёй камандай. Але сучасныя аранжыроўкі, фарсіраваны гук гітар і рок-вакал не супірачылі таму, што гучала ў выкананні этнографічных ансамбліяў і гуртоў. Бо, як справядліва заўважыў калісьці музыкант гурта «Led Zeppelin» Джымі Пэйдж, рок — гэта і ёсць фольклор сучаснасці...

«Таўкачыкі-2011» сталі гісторыяй айчыннага фестывальнага руху. Відавочна, што з падтрымкай яго арганізатораў Мінкультам перспектывы фестывалю цяпер набылі новыя абрэсы. Ведаю, што ў Юрыя Выдронка шмат ідэй і задумак, каб зрабіць яго фест агульнабеларускім фольклорным святаам. Цяпер усе яны маюць добры шанец ажыццяўцца.

КУЛЬТУРА

► ПАДРАБЯЗНАСЦІ

XVIII МІНСКІ КНІЖНЫ КІРМАШ

Аляксей ХАДЫКА

9 лютага ў павільёне НВЦ «БелЭкспа» адкрыўся XVIII Мінскі міжнародны кніжны кірмаш-выстава.

Як заўсёды, адна з замежных краін виступае на ім як ганаровы госьць. Гэтым разам цэнтральная месца пад слоганам «Багацце фарбаў і адценняй» заняла Германія.

Але пасля 19 снежня ў Беларусі рознакалюровае багацце вызначаеца і багаццем скандальных сітуацый. Байкатаваць мінскую выставу заклікалі вядучыя ўкраінскія пісьменнікі і журналісты. Следам за імі ад удзела ў мерапрыемстве адмовілася буйнейшае маскоўскае выдавецтва «Время», якое на папярэдніх кірмашах радавала беларусаў выданнямі нашых пісьменнікаў. Гэтым разам «Время» рыхтавала сітуацыю, што прыме хутчэй эмасцыйнае, чым рацыянальнае рашэнне, удзел святога прадпрыемства ў кірмашы скасаваў. «Неяк не па-людску праводзіць презентацию кнігі Някляева ў некалькіх кілеметрах ад месца, дзе паэт сядзіць пад хатнім арыштам», — зазначыў ён.

Колькасць удзельнікаў у выставе, аднак, досыць значная — 120, і падзея мусіць зрабіцца прыкметнай у інтэлектуальным жыщі краіны. Ёсць станоўчыя

моманты: упершыню за некалькі год, скарапераваўшыся на адно агульнае выставочнае месца памерам 2 квадратных метры (і коштам 250 ёура), у кірмашы бяруць удзел недзяржаўныя беларускамоўныя выдаўцы. Гэта выдавецтвы «Логвінаў», «Галіяфы», «Лімарыпс», выдавец Зміцер Колас, «Згуртаванне беларусаў свету «Бацькаўшчына», а таксама рэдакцыі часопісаў «ARCHE-пачатак», «Дзеяслоў» і «pARTisan». У іх аўяднанні ёсць рацыянальнае зерне: кожны з іх плаасобку выдае не надта многа пазіцый у год. А разам яны прыпінуюць цэлую бібліятэку. Аўтары невялікага стэнду — Алесь Разанаў, Альгерд Бахарэвіч, Адам Глобус, Валянцін Акудовіч, Уладзімір Арлоў, Андрэй Хадановіч, Артур Клінаў, Валер Булгакаў, Анатоль Вярцінскі, Арыём Кавалеўскі, Зміцер Вішнёў, Наталка Бабіна, Вера Жыбуль і іншыя знаныя беларускія літаратары.

Прысутнасць недзяржаўнага сектару не абмяжоўваеца гэтым стэндам, які арганізатары, дарэчы, адправілі ў нязручнае месца пад лесвіцу, што вядзе на другі паверх. У больш выгадным месца побач са стэндамі ЗША і Швейцарыі размісціўся стэнд выдавецтва «Энцыклапедыкс», дзе таксама можна набыць нумары часопіса «Спадчына». Гаформіць падпіску на газету «Новы час».

3 на 13 лютага наведальнікі ў кірмашу чакаюць разнастайныя сустэречы і презентациі. Закрыцце выставы і ўручэнне прызёў XVIII Мінскага міжнароднага кніжнага кірмашу — 13 лютага а 15-й гадзіне.

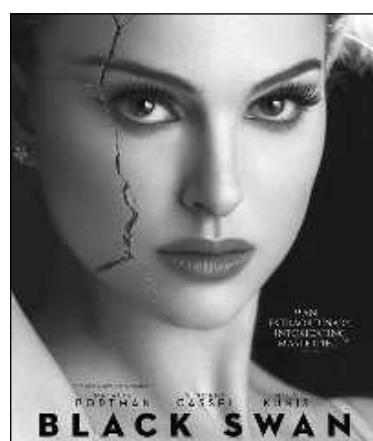
► ОСКАР

ЧОРНЫЯ ЛЕБЕДЗІ Ў ЧАКАНІ

Андрэй РАСІНСКІ

Сталі вядомыя намінанты на сёлетні «Оскар».

Сярод намінантаў на лепшую карціну — жорсткі прыгодніцкі фільм Дэні Бойла «127 гадзін» пра чалавека, які выбраўся з пасткі, адрезаўшы сабе руку. Суворая

спартовая драма Дэвіда Расэла «Знішчальнік» працягвае тэму актыўнай барацьбы (сем намінанцый на «Оскар»).

Кампанію змагарам складае «Чорны лебедзь» Дарэна Аранофскі пра балетныя жарасці. Герайнія стужкі Наталі Портман, нягледзячы ні на што, караскаеца наверх. Трылер «Зімовая костка» Дэбры Гранік лагоднасці таксама не мае. А браты Коэн вылучыліся з вестэрнам «Жалезная хватка».

Суворую атмасферу разбяўляюць гістарычнае драма Тома Хупера «Кароль прамаўляе», камедыя Лізы Халадзенка «Дзеткі ў парадку» і анімацыя «Цацачная гісторыя 3». Апошняя стужка была ў нашым пракаце, як і два іншыя намінанты: «Сацыяльнае сেціва» Дэвіда Фінчэра і «Пачатак» Крыстафера Нолана.

Пераможцы будуць абвешчаныя 27 лютага на ўрачыстай цырымоніі.

► АГЛЯД

ЖЫВЫЯ ЛЮДЗІ Ў ЖЫВАПІСЕ І ФОТА

Аляксей ХАДЫКА

Працягваючы выставачны марафон, прысвечаны 85-годдзю старэйшыні мастацкай дынастыі Аракчэевых — знакамітага жывапісца і выкладчыка Барыса Уладзіміравіча, следам за экспазіцыяй у беларускім МЗС адчыніліся выставы бацькі і яго дачкі, Аксаны Барысаўны, у Палацы мастацтваў. Наведаць сямейны паказ, які займае верхні паверх палаца, можна да 17 лютага.

Самае цяжкае, што суправаджала адкрыццё экспазіцыі патрыярха беларускага жывапісу, — зрабіць адбор палотнаў. За доўгае творчае жыццё ў майстэрні і розных калекцыях іх назіраліся сотні. А піша Барыс Уладзіміравіч не толькі якасна, але і з вялікім манументальным размахам. Ягоныя козыры — пластика і колер, якія пераўтвараюць рэалістычнае мастацтва з моцнымі акцэнтамі суровага стылю ў сапраўднае свята для вачэй эстэта. Такія палотны, якія краявід Мінска ў бэзава-сініх адценнях, намаляваныя яшчэ ў 1970-я гады, — прадчуванне каларызму сённяшняй віцебскай школы на чале са Скавародкам.

Невыпадкова імпрэзу наведаў міністр замежных спраў Беларусі Сяргей Мартынаў — такі жывапіс можна быць візітоўкай краіны на міжнародных паказах. З'яўленне Мартынаў было тым больш лагічным, што ў суседній экспазіцыі дачкі Аракчэева Аксаны, якая выставіла партрэты, прысутнічалі вобразы адразу двух паслоў, абедвух кавалераў Мальтыйскага ордэна, — чэшскага амбасадара Іржи Караса

(які наведаў адкрыццё выставы) і прадстаўніка ордэна ў Беларусі Пауля Фрыдрыха фон Фульхера.

Аксана Аракчэева звярнулася да сістэматычнага пісання партрэтаў толькі два гады таму, але жывыя образы, схопленыя спачатку ў замалёўках вугалем, а потым пераведзены ў каляровыя графічна-жывапісныя тэхнікі, робяць незабыўнае ўражанне. Можа, самым удалым на выставе з'яўлецца партрэт трэцяга «мальтыйца» ў Беларусі — мітрапаліта Мінска-Магілёўскага, арцыбіскупа Тадэвуша Кандрусеўча. Але ў шэрагу вобразаў — не толькі духоўныя асобы і дыпламаты. Багата абліччаў мастакоў, супрацоўнікаў музеяў, акцёраў, праста прыгожых людзей.

У той самы дзень у Палацы мастацтваў сваю творчасць прад-

ставіў таксама мастак Яўген Ждан — ад тэатральных сцэнічных эскізаў часоў працы ў Вялікім тэатры оперы і балета Беларусі да сучасных партрэтаў, краявідаў, націормортаў і рэлігійных абразоў у своеасаблівым дэкаратыўна-графічным, з яркім колерам, стылі.

Залі 70-гадовы мастак падзяліў са скучытэрнічымі работамі Валеру Каліясінскага, сярод якіх вылучаюцца накіды да коннага манумента Стэфана Баторыя, помніка, які ўжо закуплены ўладамі Гродна і мусіць быць усталіваны ў горадзе на Нёмане. У далёкай зале Палаца ў тых ж тэрмінах (2-17 лютага) экспануюцца творы спадкемцы абстракцыйнага стылю Казіміра Малевіча і УНОВІС віцебскай мастачкі і педагога Галіны Васільевай — справа здача за апошнюю 15 год працы.

Нарэшце, на іншым баку праспекта Незалежнасці ў Галерэі «Ў» з 5 па 26 лютага дэманструеца серыя выразных партрэтных фотадыслікаў вядомага маскоўскага фатографа Ігара Ганжы «Жывыя людзі». Адкрыццё праекта суправаджалася прэс-канферэнцыя і прыёмам з удзелам некаторых герояў фотапартрэтаў — пераважна прадстаўнікоў багемы, сябраў клуба «Сноб», — тых, паводле вызначэння аўтара, «людзей, якія актыўна ўздрэйнічаюць на навакольнае асяроддзе, фармуюць вакол сябе культурны і грамадскі ландшафт, ствараюць тое, што мы зазвычай называем атмасферай».

Але тое, што паказана ў экспазіцыі, — мастацтва зусім не «багемнае». Гэта ў лепшым сэнсе выразная і моцная чорна-белая фатаграфія, за выключэннем некалькіх каляровых здымкаў. Да выставы, дарэчы, выдадзены шыкоўны каталог, куды ўваішлі і тых працы, якія не змясціліся ў экспазіцыі. Ёсць чаму павучыцца: і ў сэнсе майстэрства работ, і ў сэнсе арганізацыі зусім не шраговага выставачнага мерапрыемства.

► З НАГОДЫ

П'ЕСУ КУРЭЙЧЫКА ВЯЗУЦЬ У МІНСК

Андрэй РАСІНСКІ

13 лютага ў кінаканцэртным зале «Мінск» адбудзеца прэм'ера камедыі «Ілюзіён» Андрэя Курэйчыка. Пра гэта паведаміла прэс-служба драматурга.

П'еса прывезена ў сталіцу з Масквы. Упершыню яна была пастаўлена ў тэатры імя Маякоўскага сем гадоў таму, дзе ішла з аншлагамі. Гэта гісторыя пра сяброў, якія вырашылі стварыць цыркавую трупу.

У п'есе іграюць расійскія акцёры Міраслава Карповіч, удзельніца серыялу «Гатавыя дочки» Анастасія Сіваева, Ганна Куркова

(з фільма «Ранеткі»), Сяргей Дзячкоўскі, Міхail Багдасароў і Аляксандр Лянкоў.

Курэйчык адзначае: «Сама тэатральная трупа ў нечым нагадвае герояў і сюжэт маёт п'есы». Пад аклама адмысловія была зроблена новая рэдакцыя камедыі.

П'есу «Ілюзіён» раней у Мінску не бачылі. Пачатак спектакля а 19 гадзіне.